

Hodnocení a návrh podpory rozvoje konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko

Bc. Kristýna Mahdalíková

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Kristýna Mahdalíková
Osobní číslo: M21666
Studijní program: N0413A050031 Management a marketing
Specializace: Management veřejné správy a regionálního rozvoje
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Hodnocení a návrh podpory rozvoje konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši oblasti konkurenceschopnosti a místního rozvoje.
- Představte způsoby podpory rozvoje konkurenceschopnosti v návaznosti na regionální politiku.

II. Praktická část

- Charakterizujte Mikroregion Jesenicko a analyzujte faktory ovlivňující konkurenceschopnost mikroregionu.
- Identifikujte základní rozvojové problémy v návaznosti na podporu konkurenceschopnosti.
- Představte návrh podpory rozvoje konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- KRESL, Peter Karl a Daniele IETRI. *Smaller Cities in a World of Competitiveness*. New York: Routledge, 2016, 200 s. ISBN 978-1-138-84657-9.
- MCDONAGH, John, Birte NIENABER a Michael WOODS. *Globalization and Europe's Rural Regions*. New York: Routledge, 2016, 256 s. ISBN 978-1-4094-2791-9.
- PAVLÍK, Marek et al. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014, 160 s. ISBN 978-80-247-5256-3.
- PAVLÍK, Marek et al. *Regiony budoucnosti – spolupráce, bezpečí, efektivita*. Praha: Grada, 2020, 224 s. ISBN 978-80-271-1310-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 3. vydání. Praha: Grada, 2015, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Danko, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. dubna 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připsoušti-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 18. 4. 2023

Jméno a příjmení: Kristýna Mahdalíková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na hodnocení a návrh podpory konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko. Primárním cílem práce bylo zhodnotit současný stav zmiňované oblasti a navrhnout vhodné opatření pro rozvoj konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko. Rozhovory s respondenty, kteří se v této problematice orientují a dotazníkové šetření na středních školách ve městě Jeseník byly klíčové pro praktickou část. V diplomové práci bylo navrženo řešení pro rozvoj podnikavosti u studentů středních škol, jenž povede k rozvoji konkurenceschopnosti mikroregionu.

Klíčová slova: Mikroregion Jesenicko, konkurenceschopnost, místní rozvoj, dobrovolný svazek obcí

ABSTRACT

The master's thesis focuses on evaluating and proposing support for the competitiveness of the Microregion Jesenicko. The primary aim of the thesis was to assess the current state of the mentioned area and propose suitable measures for the development of the competitiveness of Microregion Jesenicko. Interviews with respondents knowledgeable in this issue and a questionnaire survey at secondary schools in the town of Jeseník were crucial for the practical part. The thesis proposes a solution for fostering entrepreneurship among secondary school students, which will contribute to the development of the competitiveness of the microregion.

Keywords: Microregion Jesenicko, competitiveness, local development, voluntary association of municipalities

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu diplomové práce panu Ing. Lukáši Dankovi, Ph. D., za odborné rady a čas, který mi byl ochoten věnovat.

Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu během celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 REGIONÁLNÍ POLITIKA JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	13
1.1 REGIONÁLNÍ ROZVOJ.....	13
1.1.1 Regionální rozvoj jako činnost aktéru rozvoje.....	14
1.1.2 Faktory rozvoje regionů.....	15
1.2 STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR 2021+.....	16
1.3 REGIONÁLNÍ POLITIKA.....	18
1.4 REGION.....	19
1.5 SHRNUÍ.....	19
2 MÍSTNÍ ROZVOJ	20
2.1 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	20
2.2 METODA LEADER.....	21
2.2.1 Principy metody LEADER.....	21
2.3 KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ (CLLD).....	21
2.3.1 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD).....	22
2.4 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA (MAS).....	22
2.5 SHRNUÍ.....	23
3 MIKROREGION A JEHO FINANCOVÁNÍ	24
3.1 ORGÁNY MIKROREGIONU.....	24
3.2 ČINNOST MIKROREGIONU.....	25
3.3 JINÉ FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ.....	26
3.4 FINANCOVÁNÍ DOBROVOLNÝCH SVAZKU OBCÍ.....	27
3.4.1 Financování DSO pomocí členských příspěvků od obcí.....	28
3.4.2 Financování DSO za zprostředkované služby.....	28
3.4.3 Doplňkové příjmy.....	28
3.4.4 Krajské dotace.....	28
3.4.5 Národní dotace.....	29
3.4.6 Evropské dotace.....	29
3.5 ROZPOČET DSO.....	31
3.6 SHRNUÍ.....	32
4 KONKURENCESCHOPNOST	34
4.1 KONKURENCESCHOPNOST REGIONŮ.....	35
4.2 FAKTORY REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI.....	36

4.3	INDIKÁTORY REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI	37
4.4	SHRNUTÍ.....	37
II	PRAKTICKÁ ČÁST	39
5	MIKROREGION JESENICKO	40
5.1	CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU JESENICKO	41
5.1.1	Orgány mikroregionu	43
5.1.2	Majetek a zdroje příjmů mikroregionu	43
5.1.3	Financování mikroregionu	44
5.2	MAS VINCENZE PRIESSNITZE PRO JESENICKO	45
6	FAKTORY KONKURENCESCHOPNOSTI MIKROREGIONU JESENICKO.....	47
6.1	LIDSKÉ ZDROJE.....	47
6.2	VĚDA, VÝZKUM A INOVACE.....	50
6.3	EKONOMICKÁ STRUKTURA	51
6.4	OBČANSKÁ VYBAVENOST.....	53
6.5	DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	55
6.6	SWOT ANALÝZA	57
7	PROJEKTY REALIZOVANÉ MIKROREGIONEM JESENICKO	58
7.1	PROJEKT FINANCOVANÝ Z EVROPSKÝCH ZDROJŮ	58
7.2	PROJEKTY FINANCOVANÉ Z KRAJSKÝCH A NÁRODNÍCH DOTACÍ.....	58
8	POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY	60
8.1	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH V ROCE 2021.....	61
9	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI MIKROREGIONU JESENICKO	64
9.1	PODPORA PODNIKAVOSTI STUDENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL	64
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	77
	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
	SEZNAM TABULEK.....	80

ÚVOD

Diplomová práce se zaměřuje na problematiku rozvoje konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko, který se nachází v Olomouckém kraji a spadá do regionu soudržnosti Střední Morava. Sdruženými obcemi je město Jeseník a dále obce Bělá pod Pradědem, Česká Ves, Lipová-lázně a Ostružná.

Mikroregion se řadí mezi formy meziobecní spolupráce na regionální úrovni. Pro dobrovolný svazek obcí neboli mikroregion je charakteristické sdružení více obcí, jenž jsou sdružené na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Záměrem sdružení je především dosažení společného cíle. Pomocí tohoto cíle je ovlivněn rozvoj daného území. Hlavní formou financování mikroregionů je financování prostřednictvím členských příspěvků sdružených obcí. Nicméně nezbytným kapitálovým zdrojem jsou dotace krajské, národní či evropské. Bez těchto dotací by mikroregiony stěží realizovaly finančně náročné projekty.

Konkurenceschopnost je významným faktorem, který má vliv na rozvoj mikroregionů, ale i měst, obcí či regionů. Mezi primární faktory regionální konkurenceschopnosti se řadí lidské zdroje, ekonomická struktura, úroveň vědy, výzkumu a inovací nebo občanská vybavenost. Tyto faktory jsou považovány za elementární, jelikož působí na konkurenceschopnost v každém území.

Cílem diplomové práce je zhodnotit současný stav Mikroregionu Jesenicko. Na základě polostrukturovaných rozhovorů a dotazníkového šetření, které se konalo v roce 2021 na středních školách ve městě Jeseník, bude navrženo vhodné opatření pro rozvoj konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko. Z dotazníkového šetření a polostrukturovaných rozhovorů vyplývá, že podpora podnikavosti u mladých lidí je překážkou, jenž je potřeba napravit.

Tato práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část pojednává o regionální politice jako nástroji regionálního rozvoje. Dále o místním rozvoji, jenž blíže definuje metodu LEADER či Komunitně vedený místní rozvoj. Nedílnou součástí teoretické části je vymezení fungování dobrovolných svazku obcí a jejich financování. Čtvrtá a zároveň poslední kapitola teoretické části je tvořena problematikou regionální konkurenceschopnosti a zmíněné faktory jsou klíčové pro analýzu území v části praktické. Praktická část blíže charakterizuje Mikroregion Jesenicko a analyzuje faktory konkurenceschopnosti tohoto svazku. Prostřednictvím analyzovaných faktorů konkurenceschopnosti je sestavena SWOT analýza, jenž definuje silné i slabé stránky a příležitosti i hrozby. Následně jsou na základě

rozhovorů vyhodnoceny překážky a příležitosti rozvoje konkurenceschopnosti, na které navazují výsledky dotazníkového šetření. Nejvíce důležitou částí práce je návrhová část, jenž podpoří rozvoj konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenícko.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Primárním cílem diplomové práce bude na základě rozhovorů s respondenty definovat překážky a příležitosti v podpoře rozvoje konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko a na základě těchto výsledků bude představen návrh, který podpoří rozvoj konkurenceschopnosti tohoto mikroregionu. Mezi sekundární cíle se řadí představení teoretických východisek vztahujících se k dané problematice. Především v oblasti konkurenceschopnosti a místního rozvoje či způsobů podpory v návaznosti na regionální politiku. Dále bude sekundárním cílem charakterizovat Mikroregion Jesenicko a provést analýzu faktorů regionální konkurenceschopnosti.

Teoretická část diplomové práce bude tvořena literární rešerší, která plyne z českých i zahraničních zdrojů. Teoretická část se bude blíže zaměřovat na problematiku regionálního a místního rozvoje, formy meziobecní spolupráce v České republice a zdrojů financování. Důležitou součástí bude i problematika regionální konkurenceschopnosti.

Praktická část si klade za cíl blíže charakterizovat Mikroregion Jesenicko a taktéž jeho silné a slabé stránky i příležitosti a hrozby prostřednictvím SWOT analýzy. Podkladem pro zpracování SWOT analýzy budou především data čerpané z Českého statistického úřadu a internetové stránky sdružených obcí. Následně bude žádoucí provést analýza překážek a příležitostí rozvoje konkurenceschopnosti daného území na základě kvalitativního výzkumu – polostrukturovaných rozhovorů s respondenty. Na výsledky polostrukturovaných rozhovorů budou navazovat výstupy kvantitativního výzkumu – dotazníkového šetření.

Na základě výše zmíněných postupů bude vytvořen návrh projektu pro rozvoj konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko. Návrh bude obsahovat popis projektu a popis realizovaných aktivit. Součástí bude taktéž analýza časová, finanční a riziková. Návrhová část bude tedy vycházet ze skutečných potřeb, jež se jeví jako nedostačující na základě realizovaných rozhovorů a z potřeb studentů středních škol.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 REGIONÁLNÍ POLITIKA JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Koncepce regionálního rozvoje i regionální politiky se nepřetržitě vyvíjí. Během posledních dvaceti let několik zemí Evropské unie i zemí vyspělého světa reformovalo tradiční pojetí a důkladněji se zaměřily na stanovené cíle. Došlo i k přeměně cílových segmentů, těmi se nově staly regiony, mikroregiony a spádové oblasti, jež jsou spravované municipalitami.

Výše zmíněné tradiční pojetí se změnilo v několika oblastech. Mezi první oblast můžeme zařadit cíl regionální politiky – účelem je snižovat difference mezi regiony. Prvotní plán vyrovnaného rozvoje všech regionů byl nahrazen plánem tzv. rovnosti šancí a v Evropské unii poté vytvořením kolektivních finančních zdrojů, které budou sloužit na financování regionální politiky. Projekty financované z těchto zdrojů mají sloužit k řešení místních nedostatků a zároveň by měly mít charakter tzv. růstového efektu. Do druhé oblasti spadá hypotéza o diferencovanosti mezi regiony jako o činiteli růstu. Regiony, které se intenzivně vyvíjí mají přinášet důležité hospodářské příležitosti subjektům ze zaostalejších regionů. V neposlední řadě je žádoucí zvyšovat konkurenceschopnost na regionální úrovni. (Stejskal a Kovárník, 2009, s. 11-12)

1.1 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je rozsáhlým pojmem. V literatuře nalezneme nejednotné definice a rovněž tak i jeho vymezení využívané rozlišnými organizacemi pro praktické i studijní záměry. I když odlišné vymezení mají řadu společných prvků, vždy se vážou k určitému chápání regionu anebo se vážou k odlišně stanoveným a chápaným procesům rozvoje regionu. Přestože nenalezneme ustálené a obecně přijímané vymezení regionálního rozvoje, ve velké části přístupů je totožné, že jej autoři vnímají jako rozvoj oblasti a jako aktivitu, kterou konají na území zástupci veřejné správy, aby potřebný rozvoj území posílili.

Regionální rozvoj obsahuje odlišné prvky – sociální rozvoj, hospodářský rozvoj i rozvoj dílčích složek, zejména rozvoj podnikání, dopravy aj. Odlišné prvky regionálního rozvoje jsou mezi sebou propojeny. Tedy v situaci ekonomického rozvoje je žádoucí zaobírat se taktéž jeho sociální dimenzí, například demografickou strukturou nebo vzdělaností obyvatelstva a také rozměrem týkajícím se k životnímu prostředí. Kvalita životního prostředí má vliv na kvalitu pracovní síly a je provázána s hospodářským rozvojem daného

regionu. Dostupnost pracovní síly i trh práce jsou tedy ovlivňovány ekologickou a sociální složku prostředí.

Účelem rozvoje regionu, ať už je chápán různorodým způsobem je zdokonalovat předpoklady v regionech, aby se zachovával i zvyšoval blahobyt obyvatel. Zdokonalování předpokladů v oblasti hospodářské zahrnuje ekonomický růst i změny ekonomiky, které umožňují uzpůsobení regionu měnícím se předpokladům. Naopak zdokonalování předpokladů v oblasti sociální značí lepší sociální prostředí – lepší sociální služby, školství i zdravotnictví. Nedílnou součástí zdokonalování předpokladů v regionu je i zdokonalování kvality životního prostředí, které samo o sobě k rozvoji regionu nepřispívá, tvoří ale předpoklady k rozvoji hospodářství a k rozvoji v sociální sféře. (Maier, 2012, s. 172-173)

1.1.1 Regionální rozvoj jako činnost aktéru rozvoje

Mezi aktéry regionálního rozvoje můžeme zařadit jeho:

- obyvatelé,
- firmy, které se v regionu nachází nebo do regionu přichází,
- veřejnou správu a neziskové organizace, ve kterých se obyvatelé sdružují.

Tito výše zmínění aktéři mohou tvořit různorodé zájmové skupiny napříč obory. Úmyslem je prosazovat své potřeby, zájmy i preference nebo pouze představy o rozvoji regionu. Aktéři regionálního rozvoje jsou tedy reprezentováni odlišnými institucemi i zájmovými skupinami, kdy mají rozdílný pohled na faktory, jenž jsou pro rozvoj regionů klíčové. Disponují odlišnými preferencemi a v neposlední řadě odlišně vnímají povahu nebo potřeby rozvoje regionu. Tyto odlišnosti jsou legitimní a objektivní, neboť reflektují jednotlivé potřeby aktérů. V momentě působení aktérů z veřejného sektoru je význam či vliv na rozvoj regionu tvořen zejména jejich kompetencemi v oblastech, které s rozvojem úzce souvisí a jsou tvořeny právní úpravou. V případě aktérů z podnikatelského sektoru je význam či vliv tvořen jejich postavením i ekonomickou velikostí.

Důsledek rozhodování aktérů rozvoje úzce souvisí s velikostí území, které chtějí ovlivnit. Pro mikroregion je i rozhodování ohledně podmínek, jenž mají vliv na kvalitu základní školy zásadní, protože kvalita absolventů může mít významný vliv pro budoucnost obce. (Maier, 2012, s. 172-173)

1.1.2 Faktory rozvoje regionů

Rozvoj regionů a jejich atraktivita jsou na sobě závislé. Mají klíčovou roli pro obyvatele, návštěvníky i firmy. Přestože preference zmíněných skupin budou vždy odlišné, můžeme nalézt faktory, které jsou jimi zpravidla požadovány a preferovány, jelikož vyhovují jejich požadavkům. Pokud chceme ovlivnit regionální rozvoj, je potřeba mít povědomí o společných potřebách obyvatel, návštěvníků i firem.

1. Faktory klíčové pro podnikatelské investice

- kvalita a počet lidských zdrojů,
- přístupnost pozemků a budov pro investice,
- přístupnost a připravenost infrastruktur,
- výzkumná a vývojová infrastruktura aj.

2. Faktory klíčové pro obyvatele

- pracovní místa i jejich dostupnost, výše mezd,
- bydlení,
- volnočasové aktivity,
- služby pro veřejnost aj.

3. Obecně klíčové faktory

- institucionální rámec a kvalita veřejné správy,
- školské zařízení,
- kulturní zázemí aj. (Maier, 2012, s. 177-179)

1.2 Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ vytvořilo Ministerstvo pro místní rozvoj s dalšími partnery v souladu se zákonem č. 248/ 2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Jedná se o národní strategický dokument, který je zacílen na regionální rozvoj. Záměrem strategie je určit cíle regionálního rozvoje na období 7 let v závislosti na podpoře vyrovnaného, dynamického i udržitelného rozvoje území. Taktéž plní úkol průvodce krajským samosprávám při vytváření strategií rozvoje územního obvodu kraje.

Tento dokument navazuje na strategii z období 2014-2020 a odráží vývojové tendence regionální politiky Evropské Unie po roce 2020. (MMR ČR, © 2023)

Cíl strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Prioritním účelem je definovat okruhy, ve kterých je žádoucí nebo potřebný územně specifický přístup a také identifikovat intervence, které by měly být realizovány v rozdílných územích. Tyto kroky povedou ke zvýšení územní konkurenceschopnosti, sníží se regionální nerovnosti a naleznou se řešení, které podporují udržitelný rozvoj daného území. (MMR ČR, © 2023)

Význam strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

- získat pro regiony podporu na míru,
- podpořit spolupráci účastníků v území,
- podporovat rozvoj chytrých řešení,
- lépe pracovat s daty v okruhu regionálního rozvoje aj. (MMR ČR, © 2023)

Vize směřování České republiky dle strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Regiony budou účinně zhodnocovat rozvojový potenciál, dojde k navýšení jejich sociální stability a konkurenceschopnost bude vykazovat rostoucí trend. Dojde k navýšení předpokladů pro prosperitu firem a hodnotného života obyvatel.

V neposlední řadě je vizí dodržování limitů životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Regiony se nebudou nacházet pod kvalitou života průměrem Evropské unie, popřípadě se tomuto průměru přiblíží. (MMR ČR, © 2023)

Principem strategie je rozčlenění území do 5 oblastí

Tabulka 1 Územní dimenze Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 + (vlastní zpracování, MMR ČR, © 2023)

Oblast	Definovaný problém	Cíl
Metropole	• rychlý rozvoj a růst, na který je třeba se adaptovat	• konkurenceschopnost
	• nedostupnost bydlení	• kvalitní dopravní napojení
	• nevyužívaný potenciál pro ekonomický a sociální rozvoj	• efektivně využívat prostor k rozvoji
Aglomerace	• slabé vazby na silné metropolitní oblasti	• kvalitní dopravní napojení
	• problémy spojené s populačním růstem	• prosperující krajská centra
	• nárůst sociální segregace	• dostatečná kapacita sociálních bytů
Regionální centra a jejich venkovské oblasti	• nedostatek pracovních sil	• vytvářet podmínky pro rozvoj ekonomiky
	• kvalita komerčních služeb	• dopravně dostupná
	• dostupnost dopravní infrastruktury	• pečovat o prostředí obcí
Strukturálně postižené regiony	• nízká míra ekonomického růstu	• dobrá kvalita života
	• zaostalost regionů	• hospodářsky oživené
	• nízká atraktivita pro život	• dostatek kvalitních pracovních míst
Hospodářsky a sociálně ohrožená území	• horší životní podmínky	• tvorba podmínek pro rozvoj inovativních podniků
	• méně rozvojových příležitostí	• dopravně dostupná
	• slabý hospodářský výkon	• bohatý komunitní život

Výše uvedená tabulka představuje rozčlenění území na dimenze. Cílem tohoto rozčlenění je směřování podpory do určitého území nebo na určitý problém, s kterým se území potýká.

1.3 Regionální politika

Cílem regionální politiky je působit na aktivity v území. Zejména na aktivity v oblasti hospodářské nebo ty, které se hospodářství týkají, kdy výsledkem by měl být potřebný rozvoj území. Může být odlišně vnímáno, jaký rozvoj území je chtěný, avšak vždy je konečným cílem docílit rovnovážného rozvoje regionů. Toho je možné dosáhnout pomocí slabších regionů nebo naopak prostřednictvím rozvoje vybraného území – spíše lépe se rozvíjejících, z kterých následně slabší regiony mohou čerpat rozvojové impulsy a výsledkem je podpora růstu ekonomiky jako celku.

Regionální politika je objektem činnosti centrální vlády nebo regionální správy – kraje v České republice. Na úrovni regionu je analogií ekonomické politiky státu cílenou pro úroveň regionální, která je realizována krajskou samosprávou. V této situaci jsou nástroje regionální politiky rozdílné než v situacích, kdy je regionální politika prováděna z centrální úrovně. Důvodem jsou rozdílné pravomoci, kompetence i zdroje, kterými disponují krajské samosprávy oproti státu a jeho orgánech. (Maier, 2012, s. 172)

Tabulka 2 Vývojové etapy teorií regionálního rozvoje a regionální politiky
(Blažek a Uhlíř, 2011, s. 15)

Obecný přístup	Převažující teorie regionálního rozvoje	Regionální politika
neoklasický (1920–1940)	teorie regionální rovnováhy (zejména tzv. neoklasické modely)	základní koncept – „dělníci za práci“, používány nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
keynesiánský (1950–1975)	teorie regionální nerovnováhy (např. teorie kumulativních příčin, teorie pólů růstu)	„práce za dělníky“, nástroje podporující příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace, relokace institucí)
neomarxistický (1970–1985)	teorie regionální nerovnováhy (např. teorie nerovné směny)	návrhy na opatření neomarxisté neformulovali; v některých socialistických zemích byla regionální politika velmi účinná (např. v bývalé ČSSR), ale za cenu ztráty ekonomické výkonnosti a vnější konkurenceschopnosti celého státu
neoliberální (1975–)	teorie regionální rovnováhy i nerovnováhy (např. nová teorie růstu, teorie závislosti na zvolené cestě)	„podpora lokální iniciativy“, podpora malých a středních firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření
institucionální (1980–)	teorie regionální nerovnováhy (např. teorie průmyslového okrsku, teorie učících se regionů)	„spolupráce a inovace“, podpora malých a středních firem, šíření inovací, networking, gradualistická proměna místních institucí založená na učení

1.4 Region

Region je území, které má společné rysy. Tyto rysy mohou být přirozené nebo umělé. Příkladem přirozených rysů je krajina nebo klima, umělé rysy představuje náboženství či jazyk. Hranice regionu jsou zpravidla určovány dle hranic přírodních, historických nebo správních. (ČSÚ, © 2012) Regiony jsou součástí jednoho státu a nebo mohou být složeny z více různých států. Mohou být významnými hospodářskými, kulturními či sociálními celky. (Langenhove, 2016, s. 2)

System NUTS (nomenklatura územních jednotek pro statistiku) udává klasifikaci evropského území do tří úrovní – NUTS 1, 2 a 3. Nejrelevantnější je úroveň NUTS 2, jelikož odpovídá regionální stupnici. Na této úrovni jsou realizovány klíčové úkoly, jako je politika soudržnosti, jenž je podporovaná Evropským fondem pro regionální rozvoj. (Kresl a Ietri, 2016, s. 11)

1.5 Shrnutí

První kapitola diplomové práce je věnována rozvoji na regionální úrovni. Regionální politika se orientuje na města a regiony Evropské unie. Pomocí strategických investic dochází k podpoře hospodářského růstu, k navýšení životní úrovně a tvorbě nových pracovních míst. Tato podpora má za cíl snižovat diference mezi jednotlivými regiony a výsledkem je rovnovážný rozvoj všech regionů. Pojem regionální rozvoj představuje souhrn procesů, ke kterým dochází v regionu a výsledkem jsou kladné proměny v oblasti ekonomické, environmentální i sociální.

Pro téma diplomové práce je ovšem klíčový především rozvoj na místní úrovni, kterému je věnována následující kapitola.

2 MÍSTNÍ ROZVOJ

Místní rozvoj je považován za nejnižší stupeň řízení v problematice regionálního rozvoje. Klíčovým přístupem k tomuto rozvoji je ekonomický přístup. Rozvoj představuje zejména lepší konkurenceschopnost i efektivitu místní ekonomiky. Samosprávy jsou důležitým zprostředkovatelem v komunikaci mezi místními aktéry, s cílem generalizovat názory a spět ke shodě. (Bernard, 2010, s. 17)

2.1 Komunitní plánování

Komunitní plánování je metodou navrhování potřeb daného území, kdy záměrem je vyjádření názoru obyvatel a cílových skupin, kteří se následně aktivně angažují do příprav dokumentů v oblasti strategických rozhodnutí samospráv. Typickým rysem je začlenění všech osob, ke kterým se vztahuje řešená oblast, důležité je vést diskuse a vyjednávat. V neposlední řadě je klíčové docílit výsledku, se kterým se ztotožňuje většina účastníků. Výsledkem komunitního plánování je fungující systém sociálních služeb, který reflektuje zjištěné místní nedostatky a odpovídá na místní rozdílnosti.

Mezi přínosy komunitního plánování řadíme:

- zapojení občanů do procesu rozhodování,
- rozšíření nabídky i kvality sociálních služeb,
- vyšší efektivita investic, jelikož jsou vkládány pouze do potřebných služeb aj.

Hlavními principy komunitního plánování je:

- rovnost mezi aktéry,
- začlenění místního společenství,
- hledání nových finančních i lidských zdrojů aj. (MPSV, © 2020)

Toto plánování je dlouholetou zvyklostí v zemích Beneluxu a Velké Británii, kde jsou obyvatelé objektem sociální politiky a aktivně se účastní na realizaci politik v samosprávách. Obyvatelé jsou tažnou silou rozvoje i řešení nedostatků v obci. V těchto státech je zodpovědnost za investice do sociálních služeb ve větší míře přenesena na samosprávu, tudíž i samospráva si mnohem silněji řídí služby, než je tomu v ČR. (Šamalová a Tomeš et al., 2018, s. 33)

2.2 Metoda LEADER

Mezi nejvíce úspěšné a nejdéle fungující z celoevropských iniciativ můžeme zařadit metodu LEADER, fungující od roku 1991, která se v praxi uskutečňuje pomocí projektů MAS. Zpočátku patřila mezi jedinou metodu, ve které místní komunity působily jako hlavní článek tvorby strategií rozvoje daného území. V dnešní době však funguje LEADER nejen pro venkovské oblasti. (Europa, © 2020)

2.2.1 Principy metody LEADER

- **Přístup zdola nahoru** – místní lidé jsou znalci své lokality a nejvíce lokalitě rozumí,
- **strategie místního rozvoje,**
- **partnerství mezi soukromými a veřejnými subjekty** – místní akční skupiny (MAS),
- **integrované a víceodvětvové akce** – spolupráce mezi aktéry a projekty z odlišných oblastí místního hospodářství,
- **inovativnost** – nalezení inovativního řešení problému,
- **síťování** – předávání zkušenosti mezi MAS, veřejnou správou, nevládními neziskovými organizacemi a podnikateli,
- **spolupráce** – v rámci projektů MAS v ČR, EU a jiných zemí. (Europa, © 2020)

„Česká republika je na prvním místě v dodržování principů partnerství, je mezi zeměmi s největším využitím tzv. integrovaných nástrojů a vlajkovou lidí metody LEADER/CLLD v Evropské Unii.“ (Pavlík, 2020, s. 87)

2.3 Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

Neboli **Community-Led Local Development, CLLD** je jeden z integrovaných nástrojů regionálního rozvoje v České republice.

Je prostředkem pro zapojení obyvatel území do procesů plánování území na místní úrovni. Místní akční skupiny jsou klíčovou institucí, kdy CLLD je využíváno ve venkovském prostoru – počet obyvatel v působnosti MAS je nejméně 10 000 a nejvíce 100 000, současně zahrnuje obce, které nemají více než 25 000 obyvatel. Tento rozvoj je realizován dle strategií CLLD. (Pavlík et al., 2014, s. 102)

2.3.1 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD)

SCLLD je strategický dokument, jenž odráží názory i připomínky společníků MAS a subjektů daného území. Strategie tedy posuzuje nedostatky, ale i možnosti území a stanovuje opatření, kterými dojde k potřebnému rozvoji.

Při uskutečnění strategie je cílem naplnění stanovených strategických cílů v potřebných oblastech. Naplnění strategických cílů v potřebných oblastech se realizuje pomocí individuálních projektů. Strategické cíle budou podporovány z operačních programů a z vlastních finančních zdrojů obce. Díky veřejným výzvám dojde k efektivnímu vynaložení zdrojů a taktéž k rovnocennému přístupu všech aktérů. (MMR ČR, © 2023)

2.4 Místní akční skupina (MAS)

Je sdružení neziskových organizací, podnikatelů, veřejné správy a obyvatel území, které začaly vznikat po roce 2005. MAS podporují nápady místních subjektů od vzniku po realizaci i přes financování. Podporovanými oblastmi je rozvoj podnikání, rozvoj sociálních programů a vzdělávání i péče o krajinu. Získávání a rozdělování dotací z Evropských fondů, z národních programů a od soukromých subjektů je jedním z nástrojů MAS. (NS MAS České republiky, © 2023)

MAS můžeme charakterizovat jako umělý konstrukt. Plní úkol institucionálního můstku mezi venkovským obyvatelem a národními institucemi. Založení MAS ve venkovských samosprávách není vždy jednoduché. Překážkou jsou různorodé důvody – malé množství subjektů, jenž mají zájem spolupracovat, organizační nezkušenosti, malá informovanost o cílech a schopnostech MAS aj. (Majerová, Kostecký a Sýkora, 2011, s. 119)

Příležitosti realizace rozvojových aktivit v jednotlivých lokalitách zapříčinily vznik místních seskupení. Pomocí nich lze zabezpečit finanční prostředky pro rozvojové projekty z evropských nebo národních zdrojů. Tato místní uskupení mají nejrůznější podobu, avšak nejčastěji se jedná o mikroregiony (dobrovolné svazky obcí) a MAS. (Majerová, Kostecký a Sýkora, 2011, s. 120)

2.5 Shrnutí

Místní rozvoj se řadí mezi nejnižší stupeň řízení v oblasti rozvoje. Charakteristickým rysem je zapojení místních subjektů do procesu plánování, čímž se také odlišuje od rozvoje na úrovni regionální. Obyvatelé mohou vyjádřit svůj názor a připomínky k dané problematice a dále jsou zapojeni do přípravy strategických dokumentů samospráv. Díky tomuto procesu dochází k efektivnímu rozvoji území, jelikož je věnována pozornost oblastem, které jsou pro místní obyvatelé klíčové a shledávají v nich zásadní nedostatky. Sdružení MAS je důležitou součástí místního rozvoje, jelikož zabezpečují finanční prostředky z evropských a národních zdrojů. Mezi nástroje místního rozvoje můžeme zařadit metody LEADER a CLLD.

3 MIKROREGION A JEHO FINANCOVÁNÍ

Palátková (2011, s. 138) uvádí, že na regionální úrovni mohou vznikat mikroregiony jakožto sdružení více obcí. Období okolo roku 2000 je spojeno se vznikem mikroregionů, avšak v dnešní době je řada z nich transformována na dobrovolné svazky obcí. V České republice obce spolupracují dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, jenž určuje dobrovolný svazek obcí jako možnou formu meziobecního sdružení. Mikroregion je především pojmem geografickým, který se nekryje s nijakým administrativním členěním země. Obecně je charakterizován jako oblast tvořená správními obvody více obcí, jež se spojily za záměrem dosažení kolektivního cíle. Znakem tohoto svazu je vznik z vlastní iniciativy, nevznikají na základě zákona nebo nařízením nadřízeného orgánu. (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011, s. 40)

3.1 Orgány mikroregionu

Fungování nejvýše postavených orgánů je velice podobné jako v situaci fungování orgánů obcí. Odlišnost je mezi orgány dobrovolných svazků obcí a obcemi v počtu orgánů, ale i v pravomocích. Orgány svazku jsou obvykle:

- **Nejvyšší orgán** – označovaný jako členská schůze, valná hromada nebo shromáždění starostů. Skládá se ze zástupců starostů nebo místostarostů obcí, proto se velikost odvíjí dle počtu obcí ve svazku. Tento nejvyšší orgán rozhoduje o nejdůležitějších otázkách, tzn. rozhoduje o rozpočtu, stanovách, závěrečném účtu, volí členy aj.
- **Výkonný orgán** – je tvořen radou svazku, může být označovaný i jako představenstvo, předsednictvo a nebo správní výbor. Počet členů musí být vždy lichý, nejčastěji ve velikosti 5 až 9 členů. Zasedání probíhají zpravidla 2x – 3x do měsíce, kdy při hlasování je třeba naprostý souhlas většiny. Mezi pravomoci tohoto orgánu patří sestavení rozpočtu, zpracování podnětu pro opatření, předkládání výroční zprávy aj.
- **Statutární orgán** – zastupuje navenek předseda, který je volen na dobu určitou a volí jej nejvyšší orgán svazku. Předseda je v době své nepřítomnosti zastupován místopředsedou. Mezi kompetence předsedy patří: svolává i řídí zasedání svazku, zabezpečuje vedení účetnictví, řídí činnost svazku aj. V praxi často není předseda zaměstnancem, pouze plní úkol statutární a reprezentativní.

- **Kontrolní výbor** – obvykle jej tvoří nejvyšší orgán svazku a je vždy v lichém počtu. Zasedání probíhají pouze 1x – 2x ročně. Mezi úkoly kontrolního výboru se řadí dohled nad dodržováním stanov, hospodaření svazku, nakládání s majetkem aj.
- **Tajemník** – označovaný jako manažer nebo správce plní roli administrativního orgánu svazku. Zdali si tento orgán svazky zvolí je čistě v jejich kompetenci.
- **Realizační skupina** – je tvořena třemi až čtyřmi starosty. Skupin v rámci jednoho svazku je více a každá má rozdílné tematické zaměření. Záměrem je najít řešení daného problému a toto řešení je poté projednáno na valné hromadě nebo jiném orgánu svazku. (MV ČR, © 2020, s. 20-22)

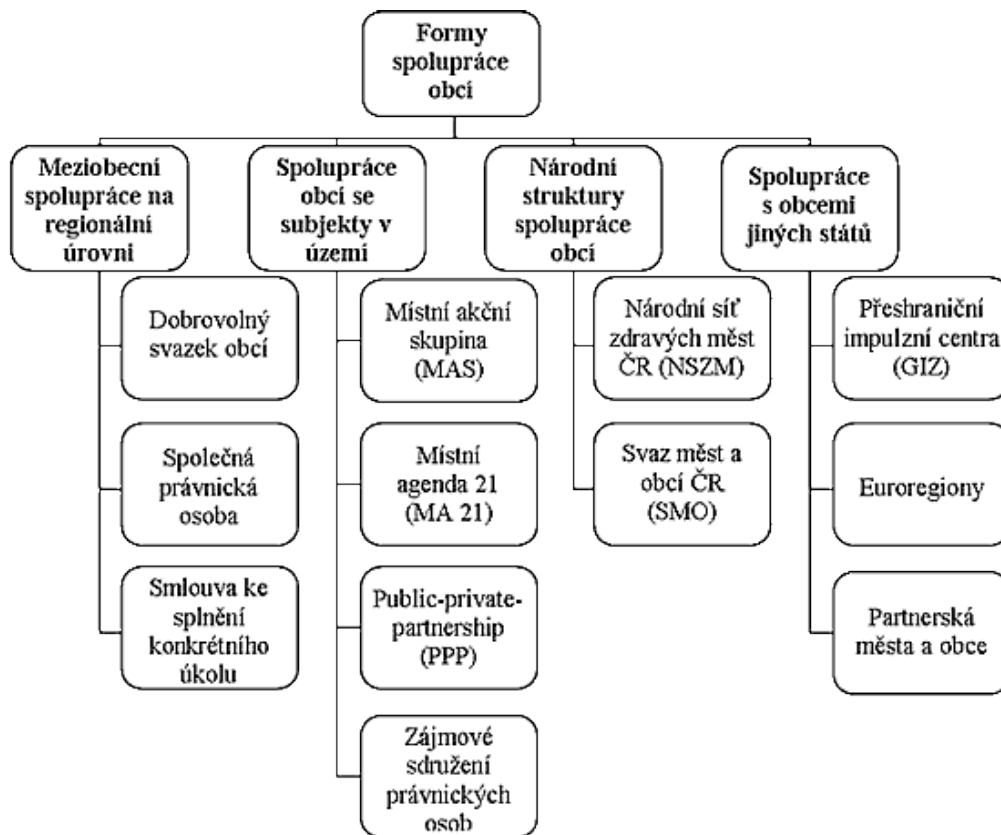
3.2 Činnost mikroregionu

Předmět činnosti je zeširoka definován ve stanovách, avšak v praxi se svazky věnují pouze vybraným činnostem, které reflektují jejich personální kapacity, náročnost a poptávku ze strany obcí. Pro obce je přenesení úkolů na svazky výhodné především z důvodu úspory času i finančních prostředků a také svazky disponují lepší vyjednávací pozicí.

Ve stanovách je seznam činností rozsáhlý, ale obvykle svazky cílí na spolupráci ve sféře, která souvisí s veřejnými službami na úrovni místní – sociální služby, školství, odpadové hospodářství. **Činnost svazků je možné rozčlenit do tematických oblastí:**

1. strategický rozvoj mikroregionu,
2. koordinace opatření pro zabezpečení vybraných služeb – odpadové hospodářství, telekomunikace aj.,
3. zajištění služeb pro obyvatelstvo – vzdělávání, sociální péče, zdravotní služby,
4. posílení rozvoje kulturních, volnočasových i společenských aktivit,
5. posílení rozvoje cestovního ruchu,
6. péče o krajinu, ochrana před klimatickými změnami,
7. posílení administrativních úkolů a činností pro sdružené obce. (MV ČR, © 2020, s. 24-25)

3.3 Jiné formy spolupráce obcí

Obrázek 1 Formy spolupráce obcí (Deník veřejné správy, © 2008)

Obrázek nám ukazuje rozdělení forem spoluprací do čtyř kategorií dle subjektů i místa spolupráce a následně rozdělení do podkategorií konkrétních sdružení.

Mezi formy **meziobecní spolupráce na regionální úrovni** se řadí dobrovolný svazek obcí jakožto mikroregion. Společná právnická osoba, kdy se jedná o obchodní společnost a v praxi se používá u tepláren, dopravních podniků nebo správy lesů. Poslední třetí formou je smlouva ke splnění konkrétního úkolu mezi nejméně dvěma obcemi. Slouží při zajištění určitého úkolu, kdy plnění je mimo hranice obce.

Spolupráce obcí se subjekty v území zahrnuje MAS podporující nápady místních subjektů. Mezinárodním programem implementace zásad na místní úrovni, které se týkají udržitelného rozvoje zajišťuje Místní agenda 21. Třetí možnou formou sdružení je partnerství veřejného a soukromého sektoru, jedná se o spolupráci vznikající za záměrem využívání zdrojů ze sektoru soukromého pro zabezpečení veřejných služeb či infrastruktury. Zájmové sdružení právnických osob se zakládá jako svaz měst a obcí.

Třetí možnou formou spolupráce tvoří **národní struktury spolupráce obcí**. Municipality jsou členy národní sítě zdravých měst České republiky, které je zájmovým seskupením

právnických osob. Cílem svazu měst a obcí České republiky je prosazovat kolektivní práva i zájmy sdružených obcí a tvořit předpoklady pro řešení problémů. Členy svazu jsou obce a jedná se o zájmovou, nevládní organizaci.

Spolupráce s obcemi jiných států zahrnuje přeshraniční impulzní centra jakožto pilotní projekt přeshraniční spolupráce regionů. Napomáhá zdolávat technické i společenské hranice příhraničních oblastí České republiky, Maďarska, Slovenska a dolního Rakouska. V rámci euoregionů se rozvíjí spolupráce měst a obcí mimo území ČR. Záměrem je zmírnit význam hranic státu na stupeň správního členění a stimulovat spolupráci. Partnerská města a obce jsou poslední možnou formou spolupráce. Municipality v ČR mohou spolupracovat s partnerskými obcemi a městy z evropských států. (Deník veřejné správy, © 2008)

3.4 Financování dobrovolných svazku obcí

Územní rozpočty v České republice tvoří podstatnou část rozpočtové soustavy. Rozpočty obcí a měst jsou základem od roku 1990, kdy došlo k obnovení územní samosprávy. Dále se v roce 2001 přidaly rozpočty krajů v rámci obnovy krajského stupně územní samosprávy, ke kterým se jakožto speciální druh rozpočtu řadí rozpočty dobrovolných svazku obcí i rozpočty Regionálních rad regionů soudržnosti. (Provazníková, 2015, s. 62)

Obecní rozpočty jsou důležitým finančním pramenem financování systému spolupráce obcí. V praxi se můžeme setkat s různými způsoby financování DSO. Obvykle jde o tyto způsoby:

- financování DSO pomocí členských příspěvků od obcí,
- financování DSO za zprostředkované služby,
- kombinace dvou výše zmíněných.

Hojně se také setkáváme se skutečností, že DSO mohou finance získávat skrze dotační zdroje od krajů nebo skrze účast v projektech, které napomáhají k rozvoji meziobecní spolupráce. (Svaz měst a obcí České republiky, © 2020)

Změnu v oblasti finanční kontroly pro DSO přinesla novela zákona č. 126/2019 Sb., o finanční kontrole. Česká republika touto novelou zákona plní povinnost vůči EU k závazku zavést systém kontroly i řízení veřejných financí v organizacích sektoru vládních institucí. Klíčovou změnou vlivem novely je působnost DSO. DSO mají povinnost tvorby systému finanční kontroly, kterým zabezpečí finanční kontrolu hospodaření svého, ale i kontrolu hospodaření jimi založenými příspěvkovými organizacemi. Zároveň zabezpečí přezkoumání

účinnosti i přiměřenosti systému a pravidelné hodnocení, které bude probíhat nejméně jednou do roka. (Deník veřejné správy, © 2019)

3.4.1 Financování DSO pomocí členských příspěvků od obcí

Financování pomocí členských příspěvků se řadí mezi nejvíce využívané formy. Členské příspěvky jsou sestavovány různými technikami. Nejvyužívanější technika je určení výše členského příspěvku dle počtu obyvatel nebo podle plochy území obce. Obvykle se určí sazba na určitou jednotku, tzn. velikost příspěvku na jeden hektar nebo na jednoho obyvatele. Také můžeme narazit na pásmový systém členských příspěvků, to značí rozdělení členských obcí do velikostních skupin. Výši členských příspěvků je dobré zakomponovat do závazného dokumentu (stanov, ve smlouvě o založení aj.)

3.4.2 Financování DSO za zprostředkované služby

Tento způsob financování se využívá zejména u služeb, jenž jsou na trhu přístupné i u dalších komerčních subjektů. Důležité je, aby byla výše plateb cenově konkurenceschopná při zabezpečení odpovídající kvality. Systém je rizikový v momentě, kdy by byla cena déle nad tržní hodnotou, jelikož hrozí odchod zákazníků k levnější konkurenci. Odběratelům služeb od DSO musí být zřejmé, kolik určitá služba stojí. Z toho důvodu je třeba vypracovat ceník služeb a mít jej odsouhlasen členskou schůzí nebo jiným zmocněným orgánem. V praxi můžeme narazit na situaci, kdy se peněžitá náhrada pro DSO odvíjí dle výše získaných finančních prostředků – služby v oblasti dotací. U služeb v oblasti administrace výběrového řízení nebo zpracování určitých dokumentů závisí cena služby na hodinové sazbě nebo na určité cílové sumě za danou službu.

3.4.3 Doplnkové příjmy

Doplnkové příjmy mají k dispozici některé DSO, jejich velikost nemá významný vliv na rozpočet, ale jejich příjem ekonomicky pozitivně napomáhá DSO. Doplnkovým příjmem může být například pronájem majetku DSO. (Svaz měst a obcí České republiky, © 2020)

3.4.4 Krajské dotace

Mezi výdaje jednotlivých krajů patří dotace obcím. Kraje takto obcím napomáhají s financováním provozních záležitostí, ale taktéž s modernizací i rozšiřováním infrastruktury obce. Kraje poskytují dotace obcím dle vlastního programu, avšak podmínkou je realizace projektu v území, jenž přísluší obvodu kraje. V případě realizace projektu mimo

území obvodu kraje, je třeba doložit přínos pro jeho území. Poskytované dotace se týkají Programu obnovy venkova, prevence sociálně patologických jevů, aktivit v oblasti životního prostředí aj. Ve většině případů jde o neinvestiční dotace. (Deník veřejné správy, © 2021)

Dotace z krajského rozpočtu mohou být individuální nebo programové. Individuální dotace kraj poskytuje v případě, kdy na určitý účel nebyl v kalendářním roce vyhlášen vhodný dotační program. Dále také v případě, kdy na určitý účel je v kalendářním roce vyhlášen vhodný dotační program, avšak žadatel nespadá do skupiny oprávněných žadatelů o dotaci. Z toho vyplývá, že účel dotace si stanovuje žadatel ve své žádosti. Naopak poskytování dotací na předem stanovenou oblast podpory s určenými podmínkami a účelem je typické pro dotace programové. (Krajský úřad Olomouckého kraje, © 2021)

3.4.5 Národní dotace

Dotační tituly z národních zdrojů mají významný vliv na regionální rozvoj. Tyto dotační tituly individuálních ministerstev jsou prostředkem, kterým státní správa vykonává své cíle i priority a současně může působit na rozvoj na lokální úrovni či vybraných regionů, zejména znevýhodněných a strukturálně postižených regionů. Skrze národní dotace jsou podporovány aktivity, jež nelze podporovat ze strukturálních fondů Evropské unie. V průběhu roku vyhláší jednotlivá ministerstva specificky orientované dotační tituly. Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo životního prostředí vyhláší nejvíce dotací pro obce. (Svaz měst a obcí ČR, © 2019)

3.4.6 Evropské dotace

Jedním z hlavních pilířů fungování EU je politika soudržnosti. Podstata se zakládá na podpoře projektů, které pomáhají zmenšovat diference ve vyspělosti jednotlivých regionů, zlepšují konkurenceschopnost a zvyšují kvalitu života obyvatel. Fondy Evropské unie jsou s přibližně 150 tisíci zdařilými projekty nejvíce viditelným prostředkem politiky soudržnosti v ČR. Jsou důležitou složkou českého investičního prostředí a tvoří možnosti pro financování širokého spektra projektových záměrů obcí, měst, středních podniků či neziskových organizací. Hlavním cílem EU je tedy zlepšení životní úrovně. (MMR ČR, 2022, s. 5)

Politika soudržnosti 2021-2027

Politika soudržnosti napomáhá k eliminaci hospodářských, environmentálních a sociálních rozdílů napříč regiony a napomáhá k podpoře jejich konkurenceschopnosti. Prostřednictvím operačních programů je docíleno stanovených cílů politiky soudržnosti. Jde o primární prováděcí dokumenty, jenž stanovují formu a rozsah pomoci pro určitou tematickou oblast a v neposlední řadě určují cíle, kterých je třeba v dané oblasti dosáhnout. Za realizaci jednotlivých programů zodpovídá řídicí orgán, který kontroluje dodržování pravidel, naplňování cílů programu a zdali je podpora z fondů poskytována efektivním postupem. V České republice reprezentují řídicí orgán ministerstva. V programovém období 2021-2027 je na politiku soudržnosti pro Českou republiku z evropských fondů alokováno 550 mld. (MMR ČR, 2022, s. 8-10)

Mezi operační programy, ze kterých mohou obce čerpat finanční prostředky se řadí:

- **Integrovaný regionální OP (IROP)** – řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Mezi přínosy programu můžeme zařadit konkurenceschopnou i soudržnou společnost, dostupnou zdravotní péči, dostatečnou občanskou vybavenost aj.
- **OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost** – Ministerstvo průmyslu a obchodu je řídicím orgánem. Tento OP zajistí efektivnější hospodaření se zdroji, vyšší digitální propojenost, podporu inovační výkonnosti firem aj.
- **OP Životní prostředí** – spadá pod Ministerstvo životního prostředí a mezi klíčové přínosy se řadí snížení emisí skleníkových plynů a konečné spotřeby energie, navýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů aj.
- **OP Zaměstnanost+** - je v kompetenci Ministerstva práce a sociálních věcí. Cílem je navýšení zaměstnanosti slabších skupin, podpora flexibilních forem práce, navýšení poskytování sociálních služeb aj.
- **OP Spravedlivá transformace** – Ministerstvo životního prostředí je řídicím orgánem. Tento OP slouží pouze pro uhelné regiony, tzn. Moravskoslezský, Královéhradecký a Ústecký kraj. (MMR ČR, 2022, s. 14-26)

Programy přeshraniční spolupráce

Mimo národní OP podporuje politika soudržnosti také kooperaci v rámci EU. Nástrojem politiky soudržnosti je evropská územní spolupráce, kdy záměrem je podporovat potenciál území a řešit přeshraniční problémy.

Česká republika je v programovém období 2021-2027 zahrnuta v 5 programech přeshraniční spolupráce:

- **INTEREG VI-A ČR - Polsko,**
- **INTEREG VI-A Sasko - ČR,**
- **INTEREG VI-A Bavorsko – ČR,**
- **INTEREG VI-A Rakousko – ČR,**
- **INTEREG VI-A Slovensko ČR.** (MMR ČR, 2022, s. 29)

3.5 Rozpočet DSO

Dobrovolné svazky obcí mají v problematice rozpočtování totožné povinnosti jako obce, tedy nutnost zveřejnění rozpočtu i jeho projednání a následné schválení. Poté mají závazek přezkoumat hospodaření, vypracovat rozpočtový výhled aj.

Jakýkoli rozpočet se skládá z příjmů a výdajů, které se člení na běžné a mimořádné. Jelikož příjmy a výdaje běžné přímo souvisí s provozem DSO, mohou být také pojmenovány jako provozní. Běžný provoz DSO charakterizují aktivity, které se opakují. Nespádají zde pouze aktivity interní povahy, ale i aktivity, jenž mají povahu poskytnutých služeb pro společníky DSO. Mezi jiné druhy výdajů dobrovolných svazku obcí patří mimořádné příjmy a náklady, zejména ve spojitosti s realizací projektů, jenž DSO realizují nebo zabezpečují jejich koordinaci.

Běžné (provozní) výdaje

Cílem DSO není tvořit zisky, cílem je koordinovaný rozvoj území a zabezpečení určité služby na daném území. Zásadní je otázka ohledně určení ceny práce dobrovolných svazku obcí. Aby byla hodnota ceny dlouhodobě udržitelná, musí pokrýt výdaje na zabezpečení aktivit, tzn. musí pokrýt koordinovaný rozvoj území a výdaje na zabezpečení poptávaných služeb. Pro určení ceny práce je vhodné mít povědomí o všech nákladech, a to jak o přímých či nepřímých, které mají souvislost s prací DSO.

Nejvíce častými nákladovými položky jsou:

- mzdové náklady,
- náklady na provoz: energie, pronájem prostor,
- náklady na vzdělávání a cestování zaměstnanců aj.

Běžné (provozní) příjmy

Jak již bylo zmíněno, tyto příjmy jsou uskutečňovány zejména prostřednictvím příspěvků členských obcí a příjmy za realizované služby. Pro stabilitu dobrovolných svazku obcí by měly příjmy odpovídat úrovni výdajů. Příjmy je důležité rozdělovat do více zdrojů, aby mohl systém obstát v momentě, kdy dojde k výpadku některého finančního příjmu. (Svaz měst a obcí České republiky, © 2020)

3.6 Shrnutí

Mikroregion představuje sdružení více obcí se záměrem dosáhnout společně stanoveného cíle. Charakteristickým rysem je sdružení z vlastní iniciativy členských obcí, ne vlivem nařízení nadřízeného subjektu či ze zákona. Činnost mikroregionu se dá rozčlenit do několika oblastí. Svazek se zaměřuje na oblast, kterou shledává za neuspokojivou, je třeba jí věnovat pozornost a vyhovět potřebám občanů. Spolupráce obcí v České republice probíhá dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Příležitost obcí spolupracovat na různorodých aktivitách je značně podmíněna charakterem sídelní struktury a systémem veřejné správy. Možností, jakou formou spolu budou samosprávy spolupracovat existuje více. Mezi formy spolupráce obcí patří meziobecní spolupráce na regionální úrovni, spolupráce obcí se subjekty v území, národní struktury spolupráce obcí a v neposlední řadě spolupráce s obcemi jiných států.

Rozpočty obcí a měst jsou součástí rozpočtové soustavy od roku 1990. Mezi hlavní formy financování dobrovolných svazků obcí patří financování skrze členské příspěvky obcí, financování za zprostředkované služby nebo kombinace obou. Avšak nepostradatelným zdrojem pro svazky jsou dotace krajské, národní i z Evropské unie. Krajské dotace jsou poskytovány obcím na základě vlastního programu kraje a ve velké míře se jedná o dotace neinvestičního charakteru. Národní dotace spadají do kompetence ministerstev, kdy jednotlivá ministerstva vyhláší specificky zaměřené dotační tituly, kterými působí na rozvoj na lokální úrovni nebo na rozvoj vybraných regionů. Fondy Evropské unie podporují financování rozsáhlých možností projektů obcí i měst. Podstata této podpory se zakládá na

realizaci projektů, které snižují diference mezi regiony, zvyšují konkurenceschopnost a kvalitu života obyvatel území. V programovém období 2021-2027 je zacíleno pět operačních programů na podporu rozvoje obcí a měst. Česká republika má také možnost v tomto programovém období podporovat rozvoj skrze přeshraniční spolupráci programem INTERREG.

4 KONKURENCESCHOPNOST

Konkurenceschopnost je pojmem nadmíru užívaným, avšak přesná interpretace je obtížná a obsahuje řadu odlišných úhlů pohledů. Ucelená a obecně uznávaná definice konkurenceschopnosti fakticky neexistuje. Modifikace definic se odlišuje v důsledku toho, jestli jde o konkurenceschopnost definovanou na úrovni individuálních subjektů, na úrovni celku, jakožto regionů a v neposlední řadě na úrovni států. Ve všeobecné rovině lze konkurenceschopnost vnímat jako způsobilost dosahovat vymezených cílů, tzn. způsobilost flexibilně, efektivně a inovativně užívat zdroje takovým způsobem, aby bylo vyhověno zájmům všech zákazníků, vlastníků, rezidentů aj. Snadno definovaná je konkurenceschopnost na úrovni podniků. Sporná je rovina makroekonomická vzhledem k náročnosti definovat úspěchy nebo neúspěchy zemí či regionů. (Palatková a Zichová, 2014, s. 86-87) Kitson, Martin a Tyler (2012, s. 5) uvádí, že zjednodušeně můžeme regionální i městskou konkurenceschopnost definovat jako úspěšnost, s jakou si regiony i města určitým způsobem konkurují. Může se jednat kupříkladu o podíly na exportních trzích nebo o přilákání kapitálů nebo pracovníků do území.

V tržní ekonomice je hospodářský rozvoj neodmyslitelně spjat s termínem konkurenceschopnost jako klíčové měřítko dlouholeté úspěšnosti podniků a taktéž státu i dílčích regionů. Zvětšující se významnost konkurenceschopnosti samozřejmě závisí na prohlubující se globalizaci celosvětové ekonomiky, v jejímž okruhu spolu podniky, státy a regiony soupeří v získávání, udržení i využívání výrobních zdrojů. (Viturka et al., 2010, s. 132) Globalizace umožňuje každé venkovské lokalitě ekonomicky prosperovat, pokud je schopna najít konkurenční mezeru. (McDonagh, Nienaber a Woods, 2016, s. 8)

Hodnocení konkurenceschopnosti na regionální či národní úrovni je složitý proces. Zásadní odlišnost na rozdíl od konkurenceschopnosti podniků je, že delší snížení konkurenceschopnosti zemí či jejich regionů nezapříčiní vytlačení z trhu, ale má za následek snížení životní úrovně obyvatel, spojený s poklesem ekonomicko-politické pozice. Konkurenceschopnost států či regionů nelze vnímat jen za prostorovou agregaci konkurenceschopnosti náležitých podnikatelských aktérů. Při zhodnocení konkurenceschopnosti států se využívají různorodé systémy kritérií, které vychází především z produktivity ekonomiky. (Viturka et al., 2010, s. 132)

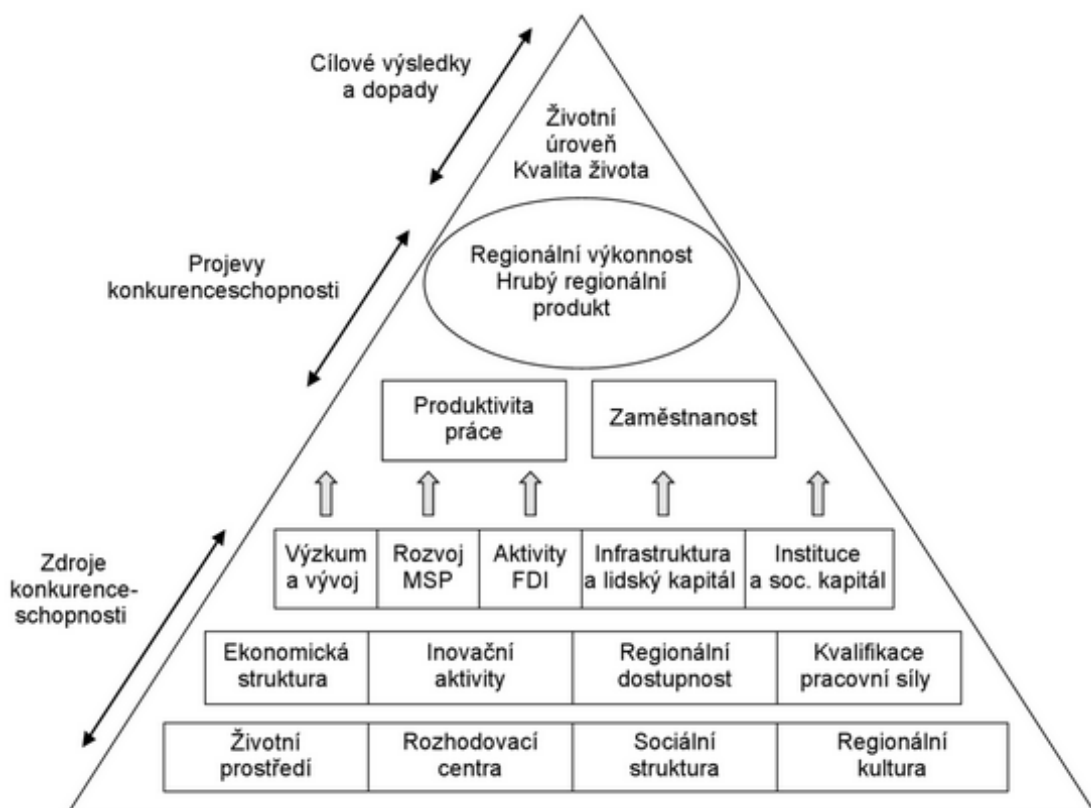
V případě snahy méně rozvinutých regionů zvyšovat svou konkurenceschopnost, mohou tyto regiony narazit na řadu zásadních problémů. Mezi tyto problémy patří, že mají málo

rozvinutou sít' podniků, disponují špatnou kvalitou vzdělávání a podnikatelských služeb, nemají v regionu výzkumné a vývojové instituce a nachází se zde nekvalitní veřejná správa. (Stejskal a Kovárník, 2009, s. 191)

4.1 Konkurenceschopnost regionů

Huggins (2014, s. 2) charakterizuje konkurenceschopnost regionů následovně, jedná se o rozdíl v tempu ekonomického růstu napříč regiony a způsobilost regionů docílit budoucího ekonomického růstu v porovnání s jinými regiony v totožné fázi ekonomického rozvoje.

Pokud věnujeme pozornost spojitosti konkurenceschopnosti a produktivity, lze sestavit takzvaný pyramidový model regionální konkurenceschopnosti. Tento model obsahuje zdroje, projevy i výsledky a dopady regionální konkurenceschopnosti. Životní úroveň a kvalitu života determinují úroveň zaměstnanosti a produktivity práce. Jejimi prameny je více vstupních zdrojů kvalitativního či kvantitativního charakteru, jenž tvoří regionální aktivity typická pro jednotlivé regiony. (Pavelková et al., 2009, s. 35)

Obrázek 2 Pyramidový model regionální konkurenceschopnosti
(Pavelková et al., 2009, s. 36)

Regiony mezi sebou soupeří uvnitř jednoho státu či mezi státy. Města a regiony soutěží z mnoha příčin, důvodem je získat i udržet svou část na exportních trzích, získat firmy, pracovní místa, kvalifikované pracovníky aj. Ačkoliv je makroekonomická stabilita všeobecně uznávaným předpokladem regionální konkurenceschopnosti, převážná část empirické literatury je zaměřená na opatření mikroekonomická, jenž determinují úspěch území a ekonomik. Tyto opatření můžeme utřídít do tří kategorií: dostupnost lokalit a infrastruktura, produktivní prostředí a lidský kapitál. (Pavelková et al., 2009, s. 36)

4.2 Faktory regionální konkurenceschopnosti

Mezi základní faktory regionální konkurenceschopnosti považujeme níže zmíněné, jelikož mají vliv na konkurenceschopnost v každém regionu.

- **Lidské zdroje** – jedná se o hlavní faktor působící na konkurenceschopnost regionů a můžeme říci, že jsou klíčovými nositeli rozvoje. Kvalitu lidských zdrojů lze charakterizovat úrovní jejich vzdělanosti. Lidské zdroje umí rychle reagovat a řešit vzniklé okolnosti.
- **Ekonomická struktura** – byla v minulosti závislá na fungování velkých regionálních podniků, to zaručovalo jistou stabilitu lokální ekonomiky. Velké podniky byly zásadními společníky malých a středních podniků. Nicméně role velkých podniků se zásadně změnila s příchodem post-industriální ekonomiky. Pozornost se začala soustředit k malým a středním podnikům, jenž nyní konkurují velkým firmám. Malé a střední podniky tvoří nová pracovní pozice, podnikatelské prostředí v regionu a především zachovávají v ekonomice konkurenční klima.
- **Věda, výzkum a inovace** – není možné, aby regiony z rozvinutých států konkurovaly mnohem nižším cenám vstupů v rozvíjejících se zemích. Z toho důvodu musí svou konkurenceschopnost stavět na technologickém pokroku a kvalitě.
- **Občanská vybavenost** – Občanskou vybaveností se myslí existence, rozmístění a počet zařízení v území. Jedná se o stavby a zařízení, které slouží pro vzdělávání i výchovu, kulturu, zdravotnictví, sociální služby aj. Záměrem těchto zařízení je zlepšit kvalitu poskytovaných služeb obyvatelům území i lidem, jenž za službami dojíždí.
- **Dopravní a technická infrastruktura** – pro ekonomický růst je důležité disponovat kvalitní infrastrukturou. Moderní infrastruktura je pro mnohé firmy klíčovým

faktorem, jenž působí na sociální a hospodářskou přitažlivost území. Moderní infrastruktura je tedy faktorem, který přispívá k ekonomickému rozvoji a nedostatečná kvalita činí investiční atraktivitu regionu nižší.

Výše zmíněné faktory nejsou jediné, které mají vliv na regionální trh. Další faktory jsou územně i časově omezené nebo reprezentují vnější okolí socioekonomického rozvoje. Příkladem je kvalita životního prostředí, jenž je úzce spjatá s atraktivitou daného území pro podnikatele, obyvatele, návštěvníky a tím i pro cestovní ruch. (Šimáčková a Puchýř, © 2013)

4.3 Indikátory regionální konkurenceschopnosti

Indikátorů regionální konkurenceschopnosti existuje mnoho, avšak mezi klíčové můžeme zařadit indikátory ekonomické výkonnosti a kvality života.

Ekonomické:

- regionální HDP,
- vzdělanost obyvatelstva
- průměrné hrubé mzdy,
- nezaměstnanost,
- saldo migrace. (Žitek, Kunc a Tonev, © 2013)

Kvality života:

- počet lékařů,
- počet obyvatel starších 65 let,
- kriminalita,
- přírůstek obyvatel stěhováním,
- investice pro ochranu životního prostředí. (Kolektiv VŠEM, 2015, s. 79)

4.4 Shrnutí

Čtvrtá kapitola teoretické části je zaměřená na konkurenceschopnost regionů, ta je důležitým faktorem pro rozvoj regionů, ale i obcí a měst. Regionální konkurenceschopnost je tedy klíčovým faktorem působícím na šíření inovací a rozvoj, jenž jsou podmínkou pro budoucí prosperitu daného území. Vysoká úroveň produktivity práce a zaměstnanost je podmínkou

pro konkurenceschopný region. Oba tyto fakty záleží na nabídce pracovních příležitostí. Obtížné je posouzení konkurenceschopnosti na regionální (makroekonomické) úrovni. Odlišnost oproti mikroekonomické úrovni je fakt, že dlouhodobé snížení konkurenceschopnosti států může zapříčinit snížení životní úrovně obyvatel. Úroveň konkurenceschopnosti lze hodnotit na základě indikátorů, které se člení na indikátory regionální ekonomické výkonnosti a kvality života.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MIKROREGION JESENICKO

Území Jesenicka se nachází v nejvíce severní části Olomouckého kraje. Region NUTS II Střední Morava je tvořen právě Olomouckým a Zlínským krajem. Co se týče geografického hlediska, Jesenicko lemuje pohoří Rychlebských hor, Hrubého Jeseníku, Zlatohorské vrchoviny a hřebeny i sedla Červenohorské, Videlské či Ramzovské. Toto sledované území patří mezi nejvíce lesnaté oblasti v České republice, jelikož je krajina z přibližně 50% tvořena lesy. Rozloha území Jesenicka činí 71 901 hektarů a představuje přibližně 14% z rozlohy Olomouckého kraje. Území Jesenicka tvoří 19 obcí a 5 měst, jenž jsou rozčleněny do čtyř mikroregionů. (Jeseník, © 2022)

Obrázek 3 Okres Jeseník – Mikroregiony (Mikroregion Jesenicko, © 2006)

5.1 Charakteristika Mikroregionu Jesenicko

Mikroregion Jesenicko je dobrovolným svazkem obcí, který byl založen 10. dubna 2002 na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění. Avšak od roku 1999 působil dle „Dohody o obcích o založení Mikroregionu Jesenicko“. Mikroregion vznikl za účelem prosazování i ochrany společných zájmů, zejména pro společnou spolupráci a součinný postup při komplexním rozvoji či výkonu samostatné působnosti dílčích obcí. Primárním cílem je rozvoj cestovního ruchu mikroregionu. (Mikroregion Jesenicko, © 2022)

Základní údaje:

Status	Mikroregion Jesenicko
Sídlo	Lipová-lázně, 790 61 Lipová Lázně
ORP	Jeseník
Okres (LAU 1)	Jeseník
Kraj (NUTS 3)	Olomoucký kraj
Region soudržnosti (NUTS 2)	Střední Morava
Počet sdružených obcí	5
Počet obyvatel k 1.1.2022	17 024
Katastrální plocha (ha)	22 442
Nadmořská výška (m n. m.)	399-694

Tabulka 3 Základní charakteristika sdružených obcí Mikroregionu Jesenicko
(vlastní zpracování, ČSÚ, © 2022)

Obec	Zástupce	Typ obce	Počet obyvatel	Rozloha (ha)	ORP	Počet katastrů	Počet částí obce
Bělá pod Pradědem	Miroslav Kružík	obec	1 731	9 223	Jeseník	2	4
Česká Ves	Ing. Petr Mudra	obec	2 397	2 451	Jeseník	1	1
Jeseník	Mgr. Bc. Zdeňka Blišťanová	město	10 658	3 823	Jeseník	3	3
Lipová-lázně	Ing. Lubomír Žmolík	obec	2 067	4 437	Jeseník	2	3
Ostružná	Roman Roušal	obec	171	2 508	Jeseník	2	3

Bělá pod Pradědem je svou rozlohou největší z mikroregionu a skládá se ze 4 místních částí, tj. Adolfovice, Domašov, Bělá a Filipovice. Tato obec vznikla v roce 1964 a to sloučením právě Adolfovic, Domašova, Bělé a dvou osad Filipovice. Od krajského města Olomouc je Bělá pod Pradědem vzdálená 86 km. Mezi zajímavosti a památky v obci patří kostel sv. Tomáše Apoštola či Mariin pramen. Obec Bělá pod Pradědem disponuje i několika přírodními památkami jako je například národní přírodní rezervace Šerák-Keprník. Keprník je taktéž nejvyšším bodem obce, a to s výškou 1 423 m n. m.

Česká Ves se řadí svou rozlohou k nejmenší obci v Mikroregionu Jesenicko. Tato obec se rozkládá na rozloze pouhých 4 kilometrů. Od krajského města Olomouc je Česká Ves vzdálená přibližně 74 km a od okresního města Jeseník přibližně 3 km. První zmínka o obci pochází přibližně z roku 1416, kdy byla majetkem frývaldovského rychtáře Hynka Mušína. Kulturní památkou může být římskokatolický farní kostel sv. Josefa z roku 1924 nebo barokní kaple sv. Dominika.

Jeseník je okresním městem v Olomouckém kraji. První zmínka o tomto městě pochází z roku 1267 a název má původ z německého Freiwaldau tudíž místo zbavené lesa. Jedná se o obec s pověřeným obecním úřadem a rozšířenou působností. Jeseník je svou sítí škol, úřadů, obchodů, zdravotních a kulturních zařízení přirozeným spádovým centrem okresu. Jak je uvedeno v tabulce 3, Jeseník se skládá se 3 místních částí, tj. Bukovice, Dětrichov a Jeseník. Město Jeseník je známé především díky světoznámým Priessnitzovým Lázním, které tvoří promenáda s léčebnými prameny, lázeňský park a domy. Mezi nejstarší památku města Jeseník se řadí gotická Vodní tvrz, ve které dnes sídlí Vlastivědné muzeum.

Lipová-lázně se skládá ze 3 částí Lipová-lázně, Horní Lipová a Bobrovník. Západní území obce v bodě Smrk-hraničnick sdílí hranice s Polskem. Lipová-lázně je vzdálená přibližně 4 km západně od města Jeseník. Obec se začala rozvíjet v 19. století v souvislosti s lázeňstvím, kdy roku 1837 začal Johann Schroth léčit v Lázních Dolní Lipová. Jeskyně Na Pomezí jsou významnou přírodní památkou tohoto území a území Horní Lipové zasahuje do CHKO Jeseníky i do Ptačí oblasti Jeseníky.

Ostružná je nejméně lidnatou obcí se sdružených 5 obcí. Roku 1561 byla Václavem ze Zvole založena vesnice Ostružná. Části obce tvoří Ostružná, Petříkov a Ramzová. Povědomí o Ostružné se zvýšilo po vybudování lanovky na Petříkov a Šerák, čímž také došlo k rozvoji turistického ruchu. Zajímavou kulturní památkou je barokní kostel sv. Tří králů, jenž byl postaven v roce 1794. (Mikroregion Jesenicko, © 2022)

5.1.1 Orgány mikroregionu

Stanovy svazku obcí Mikroregionu Jesenicko definují jako orgány svazku správní radu a dozorčí radu.

- **Správní rada** je nejvyšším orgánem svazku. Vykonává funkci zaměstnavatele a statutárního orgánu. Správní rada je tvořena starosty a místostarosty sdružených obcí, každý s jedním hlasem při hlasování. Předseda a místopředseda je volen ze středu správní rady, děje se tak při nadpoloviční většině všech hlasů. Předsedou Mikroregionu Jesenicko je Ing. Petr Mudra a místopředsedou je Miroslav Kružík. Správní rada je tedy usnášeníschopná v případě, že se vysloví nadpoloviční většina všech členů. Správní rada navrhuje členským obcím výši členských příspěvků, změnu Stanov či schvaluje závěrečný účet mikroregionu. Jakožto statutární orgán rozhoduje správní rada samostatně o všech dalších záležitostech.
- **Dozorčí rada** se skládá z 5 členů s tím, že každá členská obec ve sdružení navrhuje jednoho člena. Dozorčí rada rozhoduje taktéž nadpoloviční většinou členů a předsedu i místopředsedu volí ze svého středu. Dozorčí rada dohlíží na realizaci usnesení správní rady, dohlíží na hospodaření a na dodržování Stanov Mikroregionu Jesenicko. V případě nesrovnalostí předkládá správní radě návrh na odstranění zjištěných nedostatků. (Mikroregion Jesenicko, © 2018)

5.1.2 Majetek a zdroje příjmů mikroregionu

Stanovy Mikroregionu Jesenicko člení mezi majetek a zdroje příjmů do 7 kategorií:

1. **Členské příspěvky**, kdy výše se stanoví podle počtu obyvatel v obci a určuje jej správní rada pro jednotlivý kalendářní rok. Správní rada seznámí jednotlivé obce o výši členského příspěvku nejpozději do 30. listopadu předešlého roku.
2. **dary,**
3. **dotace,**
4. **příjmy z vlastní činnosti,**
5. **příjmy od jiných subjektů,**
6. **jiný majetek členů,**
7. **ostatní.** (Mikroregion Jesenicko, © 2018)

5.1.3 Financování mikroregionu

Mikroregion má povinnost na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtu, platném znění povinnost zveřejnění: schváleného rozpočtu, střednědobého výhledu, rozpočtových opatření a závěrečného účtu za daný rok v elektronické podobě na internetových stránkách a k nahlédnutí na Obecním úřadě v Lipová-lázně v listinné podobě. (Mikroregion Jesenicko, © 2022)

Tabulka 4 Výše členských příspěvků v Kč sdružených obcí v období 2019-2021
(vlastní zpracování, Mikroregion Jesenicko, © 2023)

Obec	Rok		
	2019	2020	2021
Bělá pod Pradědem	72 000	71 600	70 800
Česká Ves	97 200	96 640	95 720
Lipová-lázně	87 600	86 920	84 720
Ostružná	6 800	6 240	6 560
Jeseník	450 800	447 680	443 240
Celkem (v Kč)	714 400	709 808	701 040

Tabulka zobrazuje výši členských příspěvků obcí v období 2019-2021. V tomto sledovaném období činil příspěvek každé sdružené obce 40 Kč/obyvatel. Dle tabulky je zřejmé, že největší členský příspěvek do rozpočtu Mikroregionu Jesenicko poskytuje město Jeseník. Tabulka také poukazuje na snižující se počet obyvatel, jelikož výše členských příspěvků od obcí je každoročně nižší.

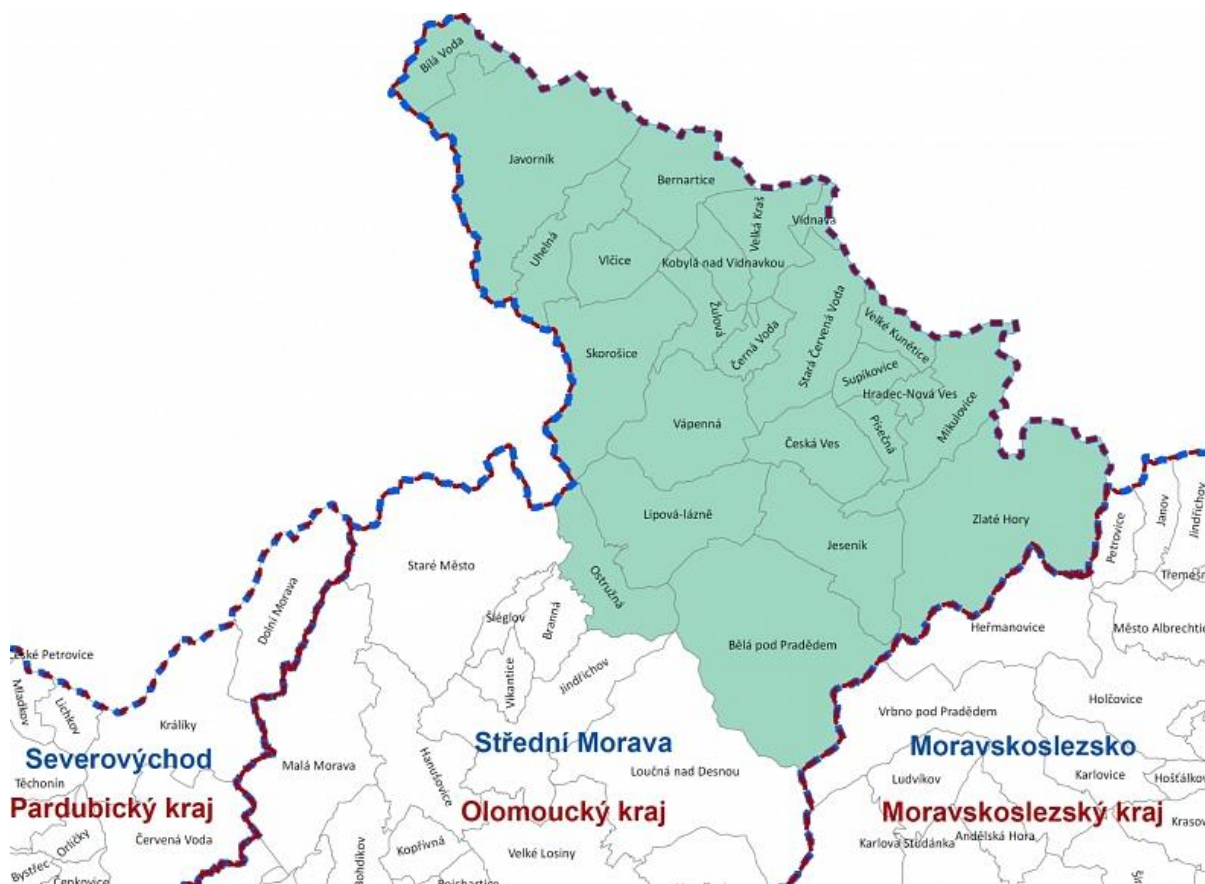
Tabulka 5 Příjmy a výdaje Mikroregionu Jesenicko v letech 2019-2021
(vlastní zpracování, Mikroregion Jesenicko, © 2023)

Ukazatel	2019	2020	2021
PŘÍJMY CELKEM	1 428 800	7 944 933	5 202 080
nedaňové příjmy	0	0	0
přijaté transfery	1 428 800	7 944 933	5 202 080
VÝDAJE CELKEM	1 146 133	1 515 477	11 419 225
běžné výdaje	1 146 133	1 469 497	5 527 735
kapitálové výdaje	0	45 980	5 891 480

Výdaje Mikroregionu Jesenicko dosáhly v roce 2021 nejvyšší hodnoty za sledované období. Důvodem je pořízení nové sněžné roľby včetně techniky, která bude sloužit pro údržbu lyžařských běžeckých tratí na Jesenicku.

5.2 MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko

Místní akční skupina pro Jesenicko vznikla 12. prosince 2012 a byla založena třemi subjekty: Okresní hospodářskou komorou Jeseník (za neziskový sektor), Sdružením měst a obcí Jesenicka (za veřejný sektor) a Priessnitzovými léčebnými lázněmi a.s. (za podnikatelský sektor). Územní působnost MAS je okres Jeseník, skládající se z 24 měst a obcí s celkovou rozlohou 719,01 km². Celkový počet obyvatel k 1. 1. 2022 tohoto okresu činil 36 752 obyvatel. Účelem je poskytování obecně prospěšných služeb, kdy žádoucí je rozvoj regionu metodou LEADER. (MAS Jesenicko, © 2021)

Obrázek 4 Územní působnost MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko
(MAS Jesenicko, © 2022)

MAS Jesenicko založilo 10. prosince 2014 organizační složku, která nese název Organizační složka MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko. Tato organizační složka má za primární cíl

komunitně vedený místní rozvoj, jenž se uskutečňuje dle Strategie komunitně vedeného místního rozvoje. (MAS Jesenicko, © 2021)

Rozčlenění Partnerů Organizační složky místní akční skupiny do zájmových skupin

Organizační složka byla k 15. březnu 2022 tvořena 62 Partnery. Partneři jsou nejvíce zastoupení z veřejného sektoru (45,16%), dále ze sektoru soukromého neziskového (30,65%) a nejméně je zastoupen soukromý podnikatelský (24,19%). Shromáždění partnerů tvoří nejvyšší orgán MAS Jesenicka.

Partneři Organizační složky jsou rozděleni do pěti zájmových skupin, kdy každá skupina se zaměřuje na určitou konkrétní problematiku SCLLD:

1. Místní samospráva a rozvoj regionů

- tvořeno 24 Partnery (38,71%),
- zastoupení z veřejného sektoru.

2. Vzdělávání, komunitní život, volnočasové aktivity a sociální oblast:

- tvořeno 19 Partnery (30,65%),
- zastoupení z veřejného a soukromého neziskového sektoru.

3. Podnikatelé, živnostníci, řemeslníci, regionální producenti a jiné služby:

- tvořeno 8 Partnery (12,91%),
- zastoupení ze soukromého podnikatelského sektoru.

4. Zemědělství, rybolov, lesnictví a životní prostředí:

- tvořeno 6 Partnery (9,67%),
- zastoupení ze soukromého podnikatelského sektoru.

5. Cestovní ruch a služby, propagace regionu a kulturní dědictví:

- tvořeno 5 Partnery (8,06%),
- zastoupení ze soukromého neziskového i podnikatelského sektoru. (MAS Jesenicko, © 2021)

6 FAKTORY KONKURENCESCHOPNOSTI MIKROREGIONU JESENICKO

V rámci praktické části diplomové práce jsou analyzovány následující faktory konkurenceschopnosti: lidské zdroje, věda, výzkum a inovace, ekonomická struktura a dopravní i technická infrastruktura obcí Mikroregionu Jesenicko.

6.1 Lidské zdroje

Lidské zdroje jsou nejdůležitějším faktorem v oblasti konkurenceschopnosti. V případě, že mikroregion disponuje vzdělanou pracovní silou, značí to pro něj konkurenční výhodu. Dalšími faktory, které budou analyzovány v této podkapitole je ekonomická aktivity obyvatelstva a nezaměstnanost. Zdrojem dat je ČSÚ.

Obrázek 5 Vývoj počtu obyvatel Mikroregionu Jesenicko v letech 2019-2022 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2022)

Vývoj počtu obyvatel v letech 2019-2022 má na území Mikroregionu Jesenicko klesající tendenci. V mikroregionu můžeme sledovat každoroční úbytek obyvatel, rozdíl mezi rokem 2019 a 2022 činí 703 obyvatel. Důvodem poklesu obyvatel je odliv obyvatel do větších měst. Vedlejšími důvody je nižší porodnost a vyšší úmrtnost. Z Mikroregionu Jesenicko odchází zejména obyvatelé v produktivním věku, ale i absolventi středních či vysokých škol, což má negativní vliv na vývoj zaměstnanosti a věkovou strukturu obyvatel na Jesenicku. (MAS Jesenicko, © 2014)

Vzdělanostní struktura obyvatelstva

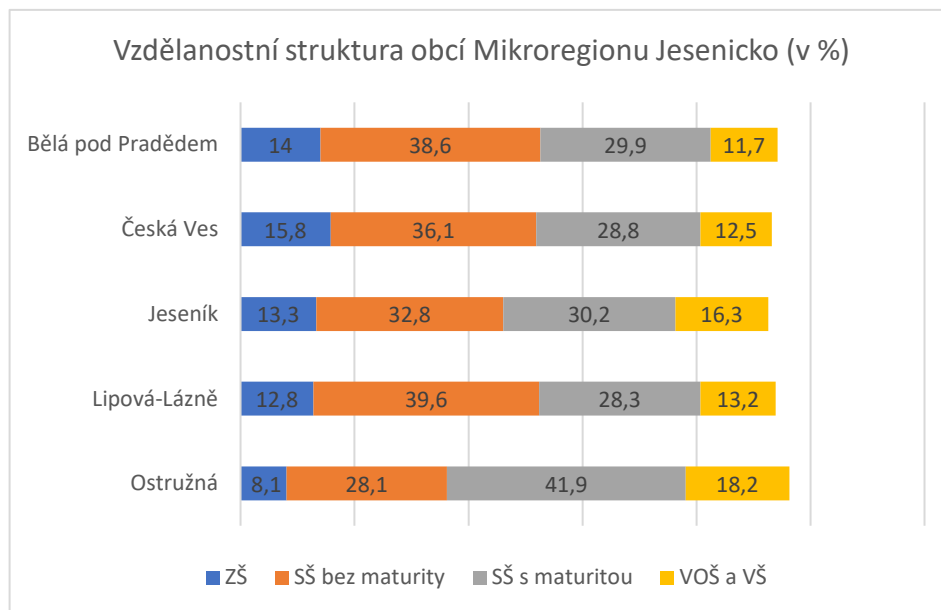
Pro příhraniční a venkovské oblasti většinou platilo, že vzdělanostní struktura obyvatel dosahovala spíše nízkého stupně vzdělanosti. Avšak v posledních letech se můžeme setkat se zvyšujícím se trendem počtu osob s maturitou i vysokoškolským vzděláním. Vzdělanostní struktura má podstatný vliv na uplatnění obyvatel na trhu práce. (MAS Jesenicko, © 2014)

Tabulka 6 Vzdělanostní struktura obyvatel Mikroregionu Jesenicko, Olomouckého kraje a České republiky v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021)

Ukazatel	Obyvatelstvo ve věku 15+	Vzdělání							
		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		vysokoškolské a vyšší odborné	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Mikroregion Jesenicko	14 289	1 940	13,6	4 944	34,6	4 254	29,8	2 143	15
Olomoucký kraj	521 624	66 923	12,8	174 363	33,5	160 512	30,1	89 004	17,1
Česká republika	8 832 407	1 107 860	12,5	2 736 983	30,1	2 729 091	30,9	1 690 995	19,1

Výše zobrazená tabulka zobrazuje vzdělanostní strukturu Mikroregionu Jesenicko v porovnání s Olomouckým krajem a Českou republikou. Dle výsledků tabulky je patrné, že Mikroregion Jesenicko zaostává za vyššími územními celky a z hlediska vzdělanosti vykazuje lehce podprůměrné výsledky. U populace na území Mikroregionu Jesenicko je vyšší podíl vyučených osob a nižší podíl osob s vysokoškolským nebo vyšším odborným vzděláním.

V roce 2021 dosáhlo v Mikroregionu Jesenicko nejvíce osob středního vzdělání bez maturity a to 4 944 osob, což činí 34,6%. Mikroregion Jesenicko lehce zaostává v počtu obyvatel, kteří dosáhli vysokoškolského nebo vyššího odborného vzdělání. Nižší počet obyvatel s VŠ nebo VOŠ vzděláním může být způsobeno tím, že se na území Jesenicka nenachází vysoká ani vyšší odborná škola a obyvatelé jsou nuceni za vzděláním dojíždět do jiných měst. Nižší vzdělanost je způsobena i odlivem mladých lidí do větších měst.

Obrázek 6 Vzdelanostní struktura členských obcí Mikroregionu Jesenicko v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021)

Graf zobrazuje vzdělanostní strukturu obcí Mikroregionu Jesenicko. Nejvyšší vzdělanost je v obci Ostružná, kde středního vzdělání s maturitou dosahuje téměř 42% obyvatel, což je oproti sdruženým obcím výrazný rozdíl. Obec Ostružná dosahuje i nejvyššího počtu obyvatel s vysokoškolským a vyšším odborným vzděláním. Vysokou vzdělanost v obci Ostružná ovlivňuje malý počet obyvatel. Dále je vyšší vzdělanosti dosaženo i ve městě Jeseník. V obcích Bělá pod Pradědem, Česká Ves a Lipová-lázně nejsou výrazné rozdíly.

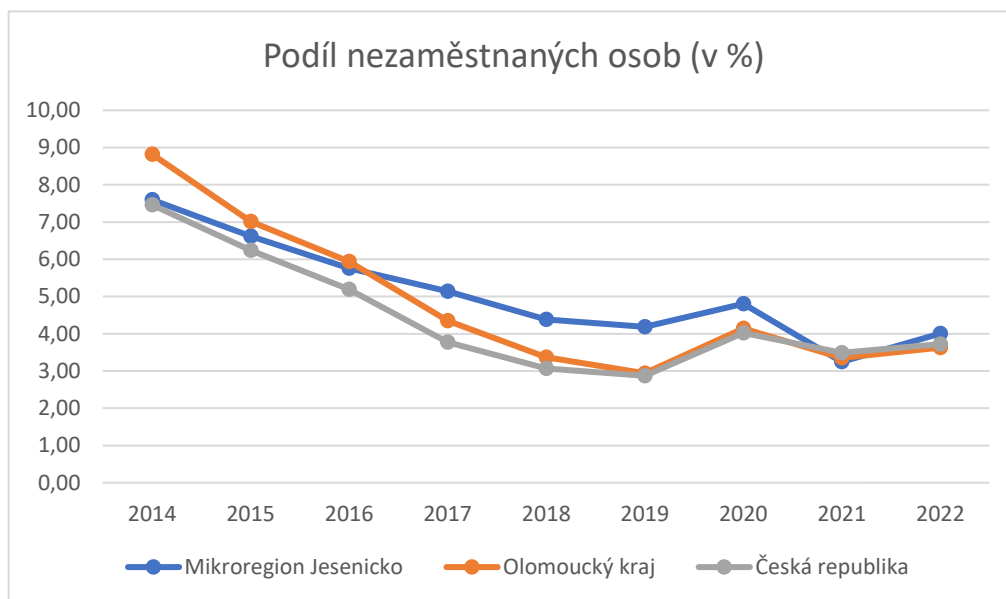
Ekonomická aktivita

Tabulka 7 Ekonomická aktivita Mikroregionu Jesenicko, Olomouckého kraje a České republiky v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021)

Ukazatel	Obyvatelstvo celkem 15-64 let	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo		Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	
		abs.	%	abs.	%
Mikroregion Jesenicko	10 238	7 913	77,3	2 117	20,7
Olomoucký kraj	388 906	304 762	78,4	78 364	20,1
Česká republika	6 684 359	5 290 054	79,1	1 268 645	19

Hodnota ekonomicky aktivního obyvatelstva byla na úrovni Mikroregionu Jesenicko v roce 2021 téměř o dvě procenta nižší než na úrovni České republiky. Naopak ekonomicky neaktivní obyvatelstvo vykazovalo hodnotu o 1,7% vyšší než na úrovni České republiky.

Nezaměstnanost

Obrázek 7 Podíl nezaměstnaných osob 2014-2022
(vlastní zpracování, ČSÚ, © 2022)

O prosperitě území rozhoduje také to, kolik obyvatel na území pracuje, a tedy i k prosperitě přispívá. Dle grafu je zjevné, že má nezaměstnanost nejen na území Mikroregionu Jesenícka, ale i Olomouckého kraje a České republiky klesající tendenci. Výjimkou je pouze rok 2020, kdy byl podíl nezaměstnaných osob vyšší. Příčinou vyšší nezaměstnanosti byl Covid-19, jelikož měl negativní vliv na zaměstnanost ve službách. Na území Mikroregionu Jesenícka je nezaměstnanost oproti České republice dlouhodobě vyšší. Problémem tohoto území jsou bezesporu nízké mzdy a dostupnost mikroregionu. Jelikož se jedná o horskou oblast, má na nezaměstnanost vliv i tzv. sezonní zaměstnanost.

6.2 Věda, výzkum a inovace

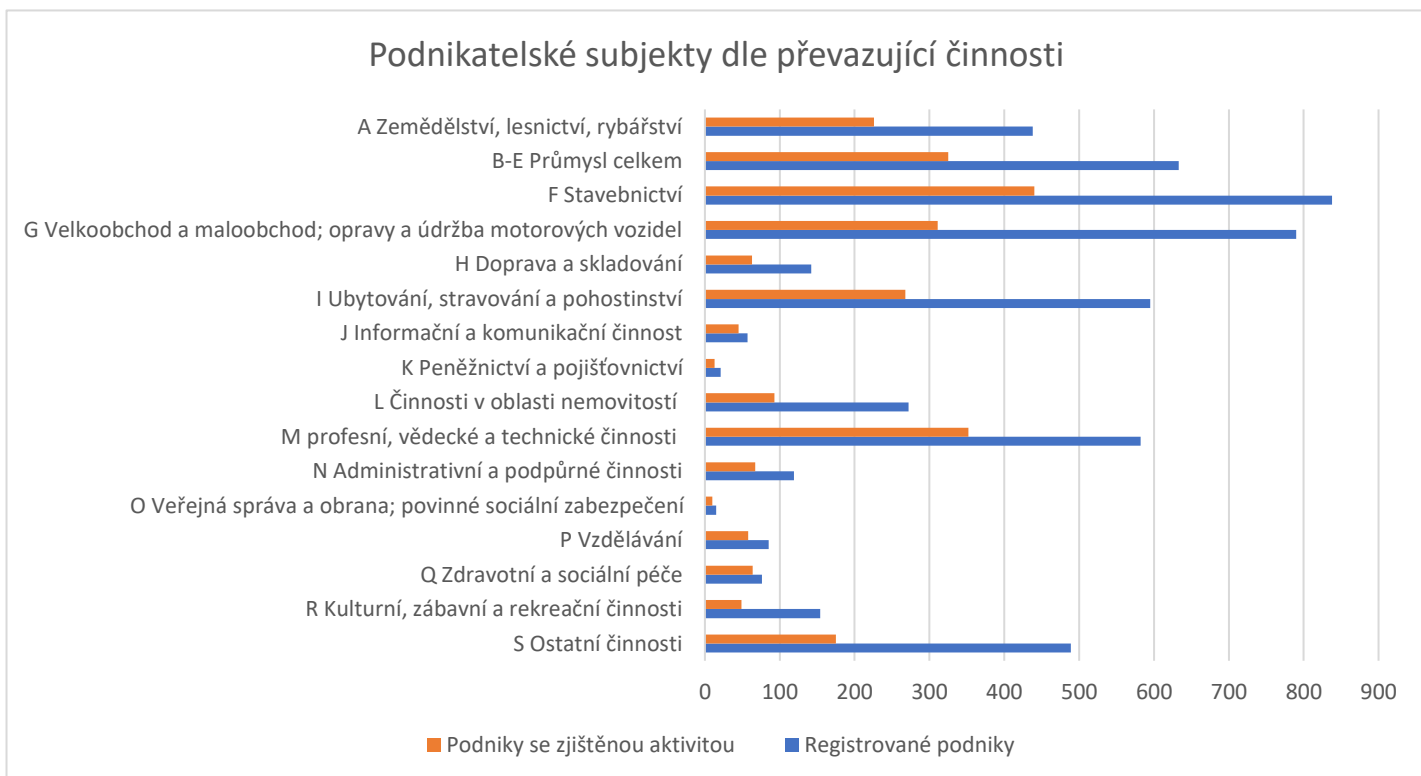
Region Jesenícko je vnímán jako hospodářsky a sociálně ohrožené území. Z tohoto důvodu je důležitým potenciálem rozvoje území podpora podnikání. Na území mikroregionu nepůsobí žádná instituce vědy a výzkumu. V listopadu roku 2022 se na Jesenícku konala konference pořádaná Ministerstvem pro místní rozvoj s názvem Inovativní region: příležitosti a výzvy. Záměrem této konference bylo přesvědčit účastníky nejen z České republiky, ale i zahraničí, že inovace mohou lokalizovat i do ohrožených oblastí a mohou přinášet řadu pozitivních změn. (MMR ČR, © 2022)

Avšak na území Mikroregionu Jesenicka se nachází i firmy, jenž splňují definici pojmu inovativní. Mezi tyto podniky můžeme zařadit: FENIX, Birki, Naturfyt BIO, SEMACO tools & software a GatroMach. (PositivJE, © 2021)

Mezi inovativní projekty realizované na území města Jeseník patří testování 5G sítě. Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo v roce 2019 projekt 5G pro 5 měst. V rámci projektu bylo vybráno 5 měst z 58 přihlášených, které začaly jako první pilotně testovat nejmodernější digitální síť. Test 5G sítě začal v polovině roku 2020 a trval 2 roky. Vybranými městy byl Jeseník, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Bílina a Plzeň. Město Jeseník chtělo zapojením do soutěže o 5G síť získat konkurenční náskok oproti jiným samosprávám v České republice. (MMR ČR, © 2023)

6.3 Ekonomická struktura

Podnikatelský sektor je klíčovým prvkem rozvoje obcí, mikroregionů či regionů. Samosprávy usilují o zajištění kvalitních životních podmínek pro své obyvatele a podpora podnikání je klíčová z celé řady důvodů. Firmy vytváří nová pracovní místa a poskytují tak možnost pracovat občanům daného území.

Obrázek 8 Podnikatelské subjekty Mikroregionu Jesenicka dle převazující činnosti k 31. 12. 2022 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2022)

Na území Mikroregionu Jesenicko se k 31. 12. 2022 nachází celkem 5 306 registrovaných podniků a z toho 2 559 podniků se zjištěnou aktivitou. Nejvíce registrovaných podniků je lokalizováno ve městě Jeseník a to 3 497 podniků tzn. 65,9%. Ve městě Jeseník nejvíce subjektů provozuje velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. Dále následuje obec Lipová-lázně, kde je 690 registrovaných podniků a nejvíce z nich podniká v oblasti stavebnictví. Téměř totožný počet registrovaných podniků se nachází v České Vsi, zde z 663 subjektů podniká taktéž nejvíce ve stavebnictví. V Bělé pod Pradědem se nachází 567 registrovaných podniků a převažuje činnost zemědělství, lesnictví a rybářství. Nejméně registrovaných podniků je v obci Ostružná, což je vzhledem k velikosti obce očekávaný výsledek.

Tabulka 8 Počet podnikatelských subjektů dle právní formy Mikroregionu Jesenicko k 31. 12. 2022 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2022)

Ukazatel	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
FYZICKÉ OSOBY	4 422	2 044
FO podnikající dle živnostenského zákona	4 167	1 861
FO podnikající dle jiného než živnostenského oprávnění	115	102
Zemědělní podnikatelé	73	55
PRAVNICKÉ OSOBY	1 118	575
Obchodní společnosti	561	457
Akciové společnosti	18	18
Družstva	37	27

Tabulka nám zobrazuje podnikatelské subjekty dle právní formy na území Mikroregionu Jesenicko k 31. 12. 2022. Na tomto území aktivně podniká přes 2 000 fyzických osob a z toho přibližně 91% dle živnostenského zákona. O dost nižší je počet právnických osob a to pouze 575 podnikatelů.

6.4 Občanská vybavenost

K analýze občanské vybavenosti Mikroregionu Jesenicko byly vybrány 4 oblasti – školství, zdravotnictví, sociální oblast a kultura.

Školství

Tabulka 9 Počet školních zařízení na území Mikroregionu Jesenicko k 31. 12. 2021
(vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021)

Ukazatel		Bělá pod Pradědem	Česká Ves	Jeseník	Lipová-lázně	Ostružná	Mikroregion Jesenicko
Školské zařízení	Mateřská škola	1	2	5	2	0	8
	Základní škola	1	1	3	1	0	6
	Střední škola, učiliště	0	0	4	1	0	5
	Základní umělecká škola	0	0	3	0	0	3

Na území Mikroregionu Jesenicka se vyskytují mateřské, základní i střední školy, učiliště a základní umělecké školy. Nejvíce vybavenou obcí, v oblasti školství je město Jeseník, což je i očekávané vzhledem k rozloze a počtu obyvatel. Naopak děti z obce Ostružná musí dojíždět do jiných obcí. Nejbližší alternativou, co se týče mateřské a základní školy je obec Lipová-lázně. Všechny střední školy v okrese Jeseník se nachází právě ve městě Jeseník. V obci Lipová-lázně se nachází pouze učiliště.

Zdravotnictví

Špatná dostupnost zdravotnické péče a nedostatek lékařů je dlouholetým problémem na území Jesenicka. Mnoho lékařů má již důchodový věk a mladší lékaři do regionu nepřichází. Konkurenceschopnost Mikroregionu Jesenicko by mohl podpořit rozvoj zdravotnictví. (Česká televize, © 2022)

Nemocnice AGEL Jeseník je největším zdravotnickým zařízením na území Mikroregionu Jesenicka a jedná se o jedinou nemocnici na území okresu Jeseník. Další významnou organizací jsou Priessnitzovy léčebné lázně, jenž nabízí širokou škálu relaxačně ozdravných procedur a jsou vyhledávanou turistickou oblastí. Nejvíce zdravotnických zařízení je taktéž soustředěno ve městě Jeseník. Mimo nemocnice se zde nachází 15 stomatologů, 5 praktických lékařů pro dospělé a 5 praktických lékařů pro děti a dorost. Lidé si mohou vybrat z osmi lékáren, které jsou lokalizovány především v centru města. Zbylé čtyři obce Mikroregionu Jesenicko nedisponují zásadním zdravotním zařízením. Na území těchto obcí se zpravidla nachází ordinace praktického lékaře či stomatologa. (ČSÚ © 2022)

Sociální oblast

Tabulka 10 Počet sociálních zařízení na území Mikroregionu Jesenicko v roce 2021
(vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021)

Ukazatel		Bělá pod Pradědem	Česká Ves	Jeseník	Lipová-lázně	Ostružná	Mikroregion Jesenicko
Sociální služby	Dětský domov	0	0	1	0	0	1
	Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	1	0	0	1
	Azylové domy	0	0	2	0	0	1
	Noclehárny	0	0	1	0	0	1
	Odborné sociální poradenství	0	0	3	0	0	3
	Pečovatelské služby	1	1	1	1	0	4
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	1	0	0	1

Výše zobrazená tabulka zobrazuje sociální služby, které se nachází v Mikroregionu Jesenicko. I v tomto případě se na území obce Ostružná nevyskytuje žádná sociální služba. Dětský domov Jeseník poskytuje péči dětem ve věku od 3 do 18 let a kapacita zařízení činí 32 míst. Domov Sněžěnka nabízí péči lidem s mentálním a kombinovaným postižením. Ve městě Jeseník se nachází dva azylové domy Boéthenia, kdy jeden z nich je určen i pro osamělé rodiče s dětmi. Pečovatelská služba je poskytována v Bělé pod Pradědem, České Vsi, Jeseníku a v Lipové-lázně. (MPSV, © 2023)

Kultura

Kulturní nabídka je nejvíce rozmanitá ve městě Jeseník. Nejdůležitější kulturní organizací je zde Městské kulturní zařízení, jenž má v kompetenci kulturní život v Jeseníku. Mimo organizaci kulturních akcí má na starost divadlo Petra Bezruče, kino Pohodu a knihovnu Vincenze Priessnitze. Mimo jiné se v Jeseníku nachází i muzea a galerie. Ostatní obce jsou vybaveny alespoň kulturním domem nebo knihovnou. Avšak Mikroregion Jesenicko je bohatý na řadu kulturních památek, které každoročně přilákají řadu turistů. (Jeseník, © 2018)

Mezi nejaktivnější subjekty, kteří se starají o komunitní život v Jeseníku patří Sudetikus nebo například Zahrada 2000. Záměrem těchto subjektů je organizace nejrůznějších volnočasových akcí, které jsou cílené pro obyvatele. (PositivJE, © 2023)

6.5 Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní a technická infrastruktura se řadí mezi poslední analyzované faktory ovlivňující konkurenceschopnost Mikroregionu Jesenicko.

Dopravní infrastruktura

Doprava je s ohledem na mobilitu za vzděláváním, prací a službami na mikroregionální úrovni primárním prvkem pro hodnotný život v obcích. Jesenický region disponuje nedostatečnou dopravní dostupností i nekvalitním technickým stavem místních komunikací. Mikroregionem Jesenicko vede státní silnice I. třídy č. 44. Tato silnice vede jižně na trasy od Olomouce, Brna a Prahy. Severně navazuje do Polska a východně do Opavy a Ostravy.

Napojení obcí Mikroregionu Jesenicko se sousedními obcemi a vzdálenějšími městy zajišťuje železniční i regionální linková autobusová doprava. V mikroregionu se nenachází Městská hromadná doprava.

Všech pět obcí Mikroregionu Jesenicko je tedy dostupných autobusovou dopravou. Přímou autobusovou linkou mohou obyvatelé mikroregionu dojet do Olomouce, Brna, Ostravy či Prahy. Železniční doprava je dostupná ve všech obcích mikroregionu, výjimkou je pouze Bělá pod Pradědem, jelikož se nachází mimo železniční trať. Spojení s vnitrozemím prostřednictvím železniční dopravy je umožněno přes Ramzovské sedlo a Polsko. Směrem na Zábřeh, Olomouc a Prahu jezdí vlaky přes Ramzovské sedlo a skrze Polské město Glucholazy jezdí vlaky směrem na Ostravu. (Jeseník, © 2018)

Technická infrastruktura

Tabulka 11 Technická vybavenost členských obcí Mikroregionu Jesenicko
(vlastní zpracování, RISY a TSJ)

Ukazatel		Bělá pod Pradědem	Česká Ves	Jeseník	Lipová-lázně	Ostružná	
Technická infrastruktura	Vodovody a kanalizace	vodovod	ano	ano	ano	ano	
		kanalizace	ano	ano	ano	ano	
		ČOV	ano	ano	ano	ano	
	Energetika	elektřina	ano	ano	ano	ano	ano
		plyn	ano	ano	ano	ano	ano
	Odpadové hospodářství	skládka komunálního odpadu	ne	ne	ne	ne	ne
		sběrný dvůr	ne	ano	ano	ne	ne
		mobilní svoz	ano	ano	ano	ano	ano

Sdružené obce disponují dostatečnou technickou vybaveností, co se týče oblasti vodovodů, kanalizace i energetiky. Skládka komunálního odpadu se nachází v obci Supíkovice a slouží pro celý okres Jeseník. O odpadové hospodářství nejen v mikroregionu se starají Technické služby a.s. Obce Mikroregionu Jesenicko dosahují dlouhodobě výborných výsledků v oblasti odpadového hospodářství. (Technické služby Jeseník, © 2023)

Sdružené obce získaly opakovaně ocenění v soutěži, které pořádá společnost EKO-KOM. V rámci této soutěže jsou oceněny obce, jejichž obyvatelé nejlépe třídí komunální odpad. Například v roce 2022 město Jeseník obsadilo první příčku a obec Lipoví-lázně třetí příčku v kategorii obcí s obyvateli od 2 001 do 15 tisíc. Pozadu nezůstala ani obec Bělá pod Pradědem, která v kategorii obcí s obyvateli od 501 do 2000 obsadila stříbrnou příčku. Součástí soutěže jsou i finanční odměny. Olomoucký kraj poskytne medailovým příčkám 300 000 korun, tyto finance si mezi sebou obce rozdělí v závislosti na finálním umístění. (Jak se točí odpady, © 2022)

6.6 SWOT analýza

SWOT analýza je sestavena na základě výstupů, které byly analyzovány v kapitole 6.

Tabulka 12 SWOT analýza Mikroregionu Jesenicko (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> + dostatečné množství SŠ + dostatečná kapacita škol + existence podnikatelských subjektů + Priessnitzovy léčebné lázně + existence nemocnice AGEL + kulturní památky + turistika + technická infrastruktura + odpadové hospodářství – třídění 	<ul style="list-style-type: none"> - vyšší nezaměstnanost - odliv studentů do větších měst - neexistence VŠ, VOŠ - nedostatečná vzdělanost pro podnikání - nedostatečná zdravotní péče - vzdálenost do větších měst - dostupnost mikroregionu z vnitrozemí - neexistence MHD - malá úroveň inovací
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> + spolupráce obcí + podpora podnikání + modernizace určitých úseků silnic + zajištění specializovaných lékařů + rozšíření kulturní nabídky + zpracování strategie rozvoje mikroregionu + budování komunitního života + dotační tituly + inovační projekty 	<ul style="list-style-type: none"> - úbytek obyvatel - nezájem investorů - rostoucí konkurence - nízká atraktivita území - nedostatek financí na zatraktivnění území - neřešení chybějící kulturní nabídky povede k úpadku života

7 PROJEKTY REALIZOVANÉ MIKROREGIONEM JESENICKO

Realizované projekty mohou významným způsobem eliminovat nedostatky a zvyšovat konkurenceschopnost daného území. Mikroregion Jesenicko využívá dotačních výzev na úrovni Evropské unie i úrovni krajské a národní.

7.1 Projekt financovaný z evropských zdrojů

V rámci programového období 2014-2020 realizoval Mikroregion Jesenicko pouze jeden projekt, který byl financován z evropských zdrojů. Oproti tomu bylo značně více realizovaných projektů v programovém období 2007-2013. (RISY a MMR ČR, © 2023)

- **Cestou JESENÍKY**

Tématem projektu je mezinárodní a přeshraniční spolupráce. Cílem je rozvoj aktivit (sport, volnočasové aktivity a cestovní ruch), jenž jsou realizovány partnerskými organizacemi Asociace polských obcí Euroregionu Pradziad, Mikroregionu Jesenicko a Opolského vojvodství.

Programové období: 2014-2020

Evropský fond: ERDF

Operační program: INTEREEG V-A Česká republika – Polsko

Celková částka: 43 024 EUR (85% z prostředků EU, 15% z veřejných zdrojů) (RISY, © 2023)

7.2 Projekty financované z krajských a národních dotací

Mezi projekty financované z krajských a národních dotací patří pořízení sněžné rolby a druhá etapa projektu JESCyklo.

- **Pořízení sněžné rolby**

Sněžná rolba byla spolufinancována Ministerstvem pro místní rozvoj ČR v rámci podprogramu I. Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu.

Mikroregion Jesenicko provozuje v současné době tři rolby. Poslední třetí byla pořízena v roce 2021. Nově pořízená rolba bude sloužit k úpravě trasy z Červenohorského sedla, jenž je nejvyhledávanějším místem běžkařů v Jeseníkách.

Celková výše projektu činila 5 891 490 Kč a na financování se podílelo Ministerstvo pro místní rozvoj (50%), Olomoucký kraj a Mikroregion Jesenicko. (Mikroregion Jesenicko, © 2018)

- **JESCyklo - 2. etapa**

JESCyklo – 2. etapa navazuje na projekt „Rekreační cykloturistika pro návštěvníky Jesenicka – JESCyklo“. V červenci 2018 poskytl Olomoucký kraj dotaci ve výši 167 000 Kč, tudíž se jedná o projekt, který je financovaný z Olomouckého kraje. Tento projekt byl financován v rámci dotačního titulu č. 4 Podpora cestovního ruchu v turistických regionech Jeseníky a Střední Morava. Cílem projektu je především zatraktivnit území z hlediska cyklistiky. (Mikroregion Jesenicko, © 2018)

8 POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY

Rozhovory s vybranými respondenty byly uskutečněny v měsíci březen roku 2023. Respondentům byly položeny dvě základní otázky, které se dále rozvíjely vzhledem k jejich názorům na danou problematiku.

Respondenty pro rozhovor byli: **zástupce sdružených obcí**, z důvodu přímých vazeb na Mikroregion Jesenicko a **pracovník Inovačního centra Olomouckého kraje**, jenž je zakladatelem platformy PositivJE. Jedná se o platformu reprezentující Jesenicko s cílem snížit odchod mladých lidí do jiných okresů, a naopak zajistit příchod nových lidí z vnitrozemí do okresu Jeseník. Respondentům byly položeny otázky:

1. Jaké překážky vnímáte v rozvoji Mikroregionu Jesenicko?

Z rozhovorů vyplývá, že významnými překážkami rozvoje jsou:

- vzdělanostní struktura obyvatel,

„Vysokoškolsky vzdělaní lidé odejdou a nevrátí se. Je zásadní, aby starostové přemýšleli nad tím, co mají dělat pro celý mikroregion i region. Obce, školy a firmy jsou nejdůležitější oblasti, které se musí rozvíjet, aby se zlepšil i mikroregion. Pro mě je toto významnou překážkou, je potřeba mít vzdělané lidi.“

- finance,

„Mikroregion Jesenicko nemá v současné době jiné zdroje financování než členské příspěvky a nebo možnost žádat o dotace.“

- stanovení cílů rozvoje,

„Aby mikroregion dobře fungoval, musí mít jasně definované cíle. Sdružené jsou různě velké obce, které od toho očekávají něco jiného. Největší překážkou je najít ten společný cíl.“

- stát nedostatečně pracuje s hospodářsky ohroženým územím.

„Stát nevytváří podmínky starostům, aby se děly nad obecní věci. Dotace nestačí, je třeba změna například rozpočtového určení daní.“

2. Jaké příležitosti vnímáte v rozvoji Mikroregionu Jesenicko?

Z rozhovorů vyplývá, že mezi příležitosti rozvoje se řadí:

- vytváření podmínek pro mladé lidi – podpora podnikavosti,
„Je třeba vytvářet podmínky pro mladé lidi, aby neodcházeli z mikroregionu/regionu. Důležité je, aby tu našli uplatnění. Příležitostí je podpora podnikavosti. Také by se místní firmy měly o mladé firmy více zajímat.“
- větší území a větší počet obyvatel,
„Příležitost je větší území i větší počet lidí. Dělali jsme projekty, které byly určeny pro více jak 15 tisíc obyvatel. Na takový projekt by žádná z obcí samostatně nedosáhla.“
- spolupráce na společných záležitostech,
„Například oprava Čertových kamenů, což vnímáme, že není pouze v České Vsi, ale je to regionální záležitost. Velkým cílem je úprava běžeckých tras se sdružením cestovního ruchu, kde dáváme společné prostředky. Máme v majetku tři rolby a skútr. Toto by jednotlivé obce neměli šanci pořádit ani administrovat vůči Ministerstvu pro místní rozvoj.“
- přeorientování na novou ekonomiku.
„Jesenicko se vylidňuje a mladí lidé nemají zájem jít pracovat do montážních firem. Bylo by dobré podporovat kreativní profese – umělý kovář. Toto dá mladým lidem perspektivistu a mladí lidé jsou budoucnost regionu.“

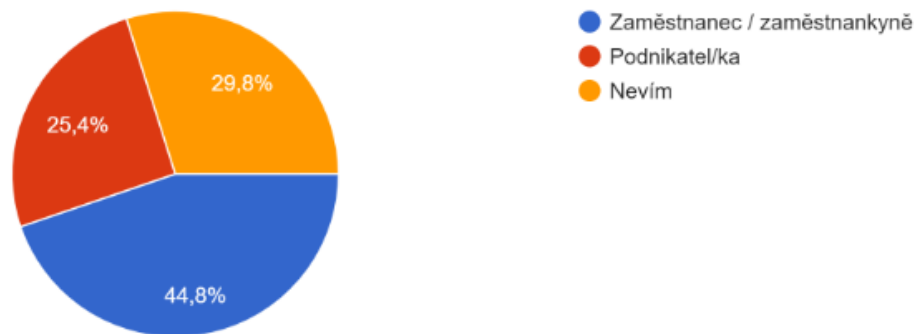
8.1 Dotazníkové šetření na středních školách v roce 2021

V roce 2021 se konalo ve městě Jeseník dotazníkové šetření na středních školách. Jednalo se o výzkum, který realizovala Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně ve spolupráci s městem Jeseník. Na základě zadání diplomové práce mně byly poskytnuty tyto data, které jsou důležitým podkladem pro návrhovou část.

Dotazníkové šetření obsahovalo širokou škálu otázek, avšak pro návrhovou část byly vybrány pouze otázky, jenž byly zaměřeny na oblast podnikání.

Až ukončíš vzdělávání, předpokládáš, že se uplatníš spíše jako:

429 odpovědí

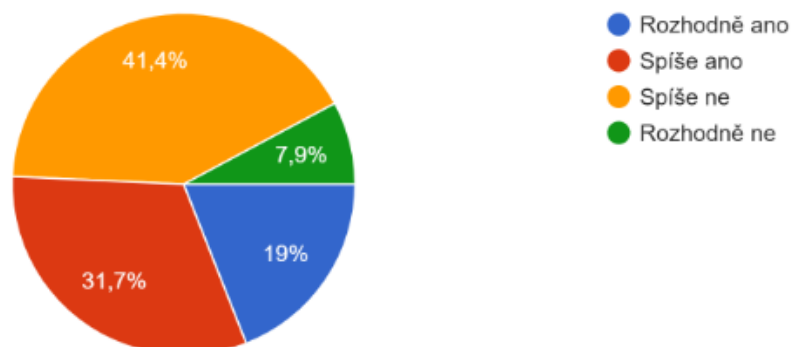

Obrázek 9 Uplatnění studentů po dokončení studia
(Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021)

Z grafu vyplývá, že přes 25% studentů již během studia uvažovalo nad založením podnikání po dokončení střední školy. Téměř 30% studentů ještě není rozhodnuto, je tedy možnost, že se počet podnikatelů navýší.

Chtěl/a bys v blízké budoucnosti podnikat?

420 odpovědí

Obrázek 10 Zájem studentů a podnikání v blízké budoucnosti
(Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021)

Pouze 7,9% z 420 studentů vyloučilo možnost podnikání v blízké budoucnosti. Okolo 60% z dotazovaných respondentů vyjádřilo zájem o založení podnikání v nedaleké budoucnosti.

Třetí klíčovou otázkou pro návrhovou část tvořila otevřená otázka: **Jaké formy pomoci bys využil/a pro zahájení podnikání?**

Nejčastější odpovědí bylo:

- školící programy,
- motivační semináře s podnikateli,
- poskytnutí finančních prostředků,
- osobní poradenství. (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021)

9 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI MIKROREGIONU JESENICKO

Na základě realizovaných rozhovorů a dotazníkového šetření, které se konalo na středních školách ve městě Jeseník byl vybrán následující projekty, jenž zásadně podpoří rozvoj konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko.

9.1 Podpora podnikavosti studentů středních škol

Název projektu: Podnikni To!

Nositel projektu: Mikroregion Jesenicko

Popis projektu: Mikroregion Jesenicko bude ve spolupráci se středními školami a firmami na území mikroregionu aktivně podporovat rozvoj podnikatelských kompetencí a znalostí u žáků středních škol. Projekt je složen ze čtyř dílčích aktivit, které jsou zaměřeny na rozvoj rozdílných oblastí dovedností školených žáků. Projekt se tedy skládá z interaktivního školícího programu a víkendového kurzu, který má za cíl rozvíjet týmovou práci. Inspirativním prvkem pro studenty bude představení úspěšných podnikatelů. Vedlejší aktivitou je vznik pozice koordinátor spolupráce firem a škol. Klíčovým aktérem jsou mentoři, jelikož se budou aktivně věnovat studentům a rozvíjet jejich schopnosti i potenciál. Podnikni To! je určen pouze pro studenty středních škol, kteří studují na některé ze středních škol či na učilišti lokalizovaném v Mikroregionu Jesenicko. Výstup projektu tvoří studenti, jenž mají jasně definovaný podnikatelský plán a jsou obohaceni o informace, které jim pomohou v začátcích podnikání. Prostřednictvím realizace projektu se podpoří rozvoj konkurenceschopnosti mikroregionu, eliminuje se odchod mladých lidí za prací do větších měst, vzniknou nová pracovní místa a v neposlední řadě se může rozvíjet i inovativnost Mikroregionu Jesenicko.

Problémy, které projekt vyřeší: Projekt usnadní adaptaci začínajících podnikatelů na trhu a navýší se počet úspěšných podnikatelů na území Mikroregionu Jesenicko. Tito noví podnikatelé mohou skrze své podnikání tvořit nová pracovní místa, díky kterým se navýší zaměstnanost. Prostřednictvím podpory podnikání vzniknou nové prosperující podnikatelské subjekty, jenž podpoří atraktivitu území a přilákají nové obyvatele. Mikroregion Jesenicko bude schopen konkurovat a získat nové investory, kteří mohou mít zájem rozvíjet mikroregion prostřednictvím investic. Avšak projekt podpoří i vznik nového druhu podnikání, díky čemuž se rozšíří nabídka poskytovaných služeb mikroregionu.

Cíle projektu: Záměrem je rozvoj podnikatelských vědomostí, které usnadní začínajícím podnikatelům vstup na trh a navýší jejich šanci na uplatnění se na trhu. Tento rozvoj bude zajištěn prostřednictvím školícího programu, víkendového kurzu, představením úspěšných podnikatelů z praxe a vznikem pozice koordinátora pro spolupráci firem a škol. Primárním cílem tohoto projektu je zvýšení konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko.

Cílové skupiny: Cílovou skupinou projektu Podnikni To! jsou studenti středních škol, které jsou lokalizované ve městě Jeseník a učiliště v obci Lipová lázně.

Lokalizace projektu:

Gymnázium Jeseník (Komenského 281, 790 01 Jeseník) – Aktivita 1, 3, 4

Středisko Doubrava (Ondřejovice 53, 793 76 Zlaté Hory) – Aktivita 2

Popis realizovaných aktivit: Projekt se skládá ze 4 aktivit.

AKTIVITA 1 Školící program – Základy pro začínající podnikatele

Školící program bude rozdělen do dvou bloků. První blok se zaměřuje na zvýšení informovanosti ohledně zakládání podnikatelské činnosti, odvedech daní a možnostech podpory ze strany státu. Tento blok bude veden odborníky na danou problematiku. Druhý blok se bude již zaměřovat konkrétně na podnikatelskou činnost a povedou jej mentoři. Místo realizace školícího programu budou učebny Gymnázia Jeseník v odpoledních hodinách.

Tabulka 13 Harmonogram školícího programu (vlastní zpracování)

Blok A		Blok B	
01.11.2024	Úvod do podnikání, podmínky pro podnikatelskou činnost	03.01.2025	Podnikatelský plán + business model canvas
15.11.2024	Účetní a daňový systém	17.01.2025	Nástroje pro podnikatele
29.11.2024	Sociální a zdravotní systém	31.01.2025	Jak úspěšně řídit podnik
13.12.2024	Podpory a financování	14.02.2025	Marketingové nástroje

AKTIVITA 2 Víkendový kurz

Víkendový kurz bude následovat po absolvování školícího programu, a to z důvodu, aby studenti mohli aplikovat všechny nabyté znalosti. Místo konání kurzu bude středisko Doubrava ve Zlatých Horách, jelikož je přizpůsobeno pro vzdělávací kurzy a školení. Víkendový kurz proběhne v datumu 1.-2. března 2025.

Předmětem kurzu je aktivita fiktivní firma, kterou budou koordinovat vyučující, jenž mají potřebné znalosti. Vyučující před zahájením kurzu sestaví kostru pro založení fiktivní firmy, jenž bude pro studenty stěžejním podkladem. Záměrem je podpořit u studentů kreativitu. Žáci budou zapojeni do simulace reálných procesů ve firmách, problémových situací a vedení firmy. Víkendový kurz podpoří u studentů osobní růst, komunikaci a vystupování, zkušenosti a znalosti i týmovou práci.

AKTIVITA 3 Odborníci z praxe

Úspěšní podnikatelé budou pro studenty motivujícím prvkem. Setkání podnikatelů a studentů proběhne opět v učebnách Gymnázia Jeseník a to v datu od listopadu 2024 do února 2025, čili v průběhu konání školícího programu. Osloveni budou 4 úspěšní podnikatelé, kteří individuálně žáky informují o svých začátcích podnikání, o nástrahách v podnikání a prozradí, v čem spočívá jejich úspěch. Každé setkání bude trvat 1,5 hod. – 2 hod. Závěr setkání bude věnován diskusi studentů a podnikatelů.

AKTIVITA 4 Koordinátor spolupráce firem a škol

Vedlejší aktivitou je vznik pozice koordinátor spolupráce firem a škol. Na tuto pozici bude obsazen kmenový zaměstnanec jedné ze středních škol či učiliště Mikroregionu Jesenicko. Primárním cílem této aktivity je rozvoj spolupráce mezi firmami a školami. Mezi úkoly koordinátora se řadí analýza prostředí mikroregionu a oslovení potencionálních partnerů ze strany firem. Dále tato aktivita zahrnuje pravidelnou realizaci kulatého stolu pro ředitele škol a zástupce firem s cílem rozvoje spolupráce. Kulatý stůl přispěje k diskusi o odborné praxi ve firmách, stážích, exkurzích či různých přednáškách pro studenty. Úkolem koordinátora bude také zajištění administrativy ohledně praxí a stáží studentů ve firmách.

Pravidelné setkání ředitelů škol a zástupců firem se bude konat v učebnách Gymnázia Jeseník od září 2024 do června 2025, avšak minimálně 1x za tři měsíce.

Časová analýza

Projekt zahrnuje fázi přípravnou, realizační i kontrolní a doba trvání celého projektu činí 16 měsíců. Následující tabulka podrobně zobrazuje časovou analýzu projektu Podnikni To!

Přípravná fáze započne v měsíci březen 2024 výběrem manažera projektu a bude ukončena žádostí o dotaci v květnu 2024. Nejnáročnější z hlediska času je fáze realizační, jelikož potrvá 12 měsíců. Podkladem pro realizaci nápravných opatření pro následující ročníky projektu Podnikni To! bude fáze kontrolní, ve které vyjádří názor všichni zúčastnění aktéři projektu.

Tabulka 14 Časová analýza projektu Podnikni To! (vlastní zpracování)

Fáze		Aktivity	Termín
Přípravná	1.	Výběr manažera projektu	březen - duben 2024
		Výběr koordinátora projektu	květen 2024
	2.	Žádost o dotaci	květen 2024
Realizační	3.	Rezervace učeben Gymnázia Jeseník a střediska Doubrava	červen 2024
	4.	Analýza podnikatelského prostředí koordinátorem	červen 2024
	5.	Tisk propagačních materiálů	červen 2024
	6.	Personální zajištění (odborníci, mentoři, vyučující)	červenec - srpen 2024
	7.	Propagace projektu	červenec - srpen 2024
	8.	Oslovení podnikatelů a zástupců firem	červenec - srpen 2024
	9.	Zajištění výukových materiálů	srpen 2024
	10.	Registrace studentů	září 2024
	11.	Aktivita 1	listopad 2024 - únor 2025
	12.	Aktivita 2	březen 2025
	13.	Aktivita 3	listopad 2024 - únor 2025
14.	Aktivita 4	září 2024 - červen 2025	
Kontrolní	12.	Zpětná vazba od studentů	duben 2025
		Zpětná vazba od mentorů a vyučujících	duben 2025
		Zpětná vazba od zástupců firem a ředitelů škol	červen 2025
	13.	Vyhodnocení projektu	červen 2025

Finanční analýza

Největší položku rozpočtu tvoří personální náklady. Zahrnují mzdu koordinátora projektu, mentorů, odborníků na danou problematiku a vyučujících víkendového kurzu. Kladnou stránkou projektu je, že do personálních nákladů není započítána mzda manažera projektu, jelikož se bude jednat o interního zaměstnance Mikroregionu Jesenicko. Koordinátor projektu bude zaměstnán na poloviční úvazek a výše měsíční mzdy činí 15 500 Kč. Dále je nutné zajistit tři mentory (320 Kč/h), čtyři odborníky (360 Kč/h) a tři vyučující (320 Kč/h). K propagaci projektu bude zajištěno 70 plakátů o velikosti A3 (42,61 Kč/ks) a 300 letáků o velikosti A4 (15,61 Kč/ks). Do rozpočtu je dále zahrnuto nájemné ve výši 25 000 Kč, které je potřeba uhradit středisku Doubrava ve Zlatých Horách za víkendový kurz. Předpokládá se, že projektu Podnikni To! se zúčastní přibližně 25 žáků a na jednoho studujícího je vyhrazena částka 1 000 Kč na nákup výukových materiálů. Poslední položkou, která ovlivní výši nákladů je občerstvení. Během školního roku se bude kulatý stůl konat minimálně 3x a pro každé setkání je alokována částka 2 000 Kč. V průběhu školního programu dojde k přestavení čtyř podnikatelů, kdy na zajištění občerstvení pro jednoho podnikatele je vyhrazena částka 500 Kč.

Tabulka 15 Finanční analýza projektu Podnikni To!
(vlastní zpracování)

Náklady	Cena (v Kč)
Personální zajištění	279 600
koordinátor projektu	174 000
mentori (aktivita 1)	34 560
odborníci (aktivita 1)	51 840
vyučující (aktivita 2)	19 200
Propagační materiály	7 667
Nájem středisko Doubrava	25 000
Výukové materiály	25 000
Občerstvení	8 000
aktivita 4 - kulatý stůl	6 000
aktivita 3	2 000
Celkem	353 267

Tento projekt je možné spolufinancovat ze dvou dotačních zdrojů:

- **varianta A:** krajská dotace od Olomouckého kraje,
- **varianta B:** dotace EU: OP Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Riziková analýza

Rizika mohou negativním způsobem ovlivnit realizaci projektu. Avšak prostřednictvím vhodných nástrojů lze tyto události eliminovat.

Tabulka 16 Riziková analýza projektu Podnikni To! (vlastní zpracování)

Riziko	Závážnost rizika (1 - nejnižší, 5- nejvyšší)	Pravděpodobnost výskytu (1 - téměř vyloučna, 5 - téměř jistá)	Eliminace rizika
Nesouhlas sdružených obcí s projektem	5	2	Argumentace prostřednictvím přínosů pro mikroregion
Nedostatek personálu	4	1	Včasná inzerce
Nekvalitní personální obsazení	4	2	Ověření kvalifikace, reference
Nezájem firem o spolupráci	3	2	Prezentace přínosů spolupráce pro firmy
Nezájem studentů	5	1	Motivace studentů zapojit se
Nezájem odborníků z praxe	4	2	Dobré finanční ohodnocení
Nedodržení termínů realizace	4	2	Včasná příprava a kontrola
Nedostatek finančních prostředků	5	2	Kvalitně zpracovaná žádost o dotaci
Špatná organizace projektu	3	1	Průběžná kontrola projektu

Mezi nejzávažnější rizika, jenž mohou negativně ovlivnit realizaci projektu Podnikni To! patří nesouhlas sdružených obcí s projektem, nezájem studentů zapojit se do projektu a nedostatek finančních prostředků. Sdružené obce mikroregionu by měly být s projektem včas seznámeny a také s jeho pozitivním dopadem na dané území. Prostřednictvím projektu se eliminuje odchod mladých lidí z Jesenicka a podpoří se konkurenceschopnost Mikroregionu Jesenicko. Studentům středních škol a učiliště lokalizovaných v mikroregionu

budou prezentovány jednotlivé aktivity. Avšak vzhledem k dotazníkovému šetření, které se konalo na středních školách se nepředpokládá, že by studenti neměli zájem zapojit se do projektu. Nedostatek finančních prostředků může zapříčinit nerealizaci projektu nebo zrušení některé z plánovaných aktivit. Manažer projektu musí kvalitně zpracovat dotační žádost, aby se tomuto riziku předešlo a neohrozila se realizace projektu.

Způsob zajištění udržitelnosti projektu

Udržitelnost projektu bude zajištěna prostřednictvím pravidelného opakování projektu 1x ročně. V budoucnu mohou být aktivity poopraveny nebo doplněny dle zpětné vazby od studentů, firem, ředitelů škol, mentorů a vyučujících.

ZÁVĚR

Diplomová práce pojednávala o podpoře rozvoji konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko. Cílem této práce bylo vypracovat návrh, který podpoří konkurenceschopnost mikroregionu. Vzhledem k tomuto cíli byly využity polostrukturované rozhovory, jelikož přiblížily danou oblast a poukázaly na klíčové nedostatky v této oblasti. Výsledky polostrukturovaných rozhovorů byly dále podloženy dotazníkovým šetřením z roku 2021, který realizovala Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně ve spolupráci s městem Jeseník.

Nedílnou součástí diplomové práce je kapitola 6, jelikož je věnována analýze faktorů konkurenceschopnosti mikroregionu. Tato kapitola poukazuje na silné a slabé stránky analyzovaného území. Rozbor vzdělanostní struktury zobrazuje nižší vzdělanostní strukturu obyvatel mikroregionu oproti České republice. Sdružené obce se také potýkají s vyšší nezaměstnaností a nízká úroveň inovací má negativní vliv na konkurenceschopnost mikroregionu. Dále je výrazným nedostatkem analyzovaného území poskytovaná zdravotní péče. Mikroregion Jesenicko se dlouhodobě potýká s odlivem mladých lidí do větších měst, proto je žádoucí hledat řešení, díky kterým se tento jev eliminuje.

Z realizovaných rozhovorů vyplynulo, že mezi klíčové překážky rozvoje konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko patří vzdělanostní struktura obyvatel, chybějící finance či definování společného cíle, kterým se má rozvoj mikroregionu vyvíjet. Naopak příležitost k rozvoji respondenti shledávají v podpoře podnikavosti u mladých lidí, spolupráci na společných záležitostech nebo ve větším území a počtu obyvatel, což je klíčové k realizaci větších projektů. Limitem této diplomové práce může být subjektivní názor respondentů na danou problematiku a rok uskutečnění dotazníkového šetření na středních školách ve městě Jeseník.

Návrhová část diplomové práce je tedy založena na základě výsledků polostrukturovaných rozhovorů a dotazníkového šetření realizovaného na středních školách ve městě Jeseník. Návrh je zaměřen na podporu podnikavosti u studentů středních škol ve městě Jeseník a učilišti v obci Lipová lázně. Projekt Podnikni To! se skládá ze čtyř aktivit, kdy každá aktivita je zaměřena na rozvoj rozdílných podnikatelských dovedností. Podpora podnikavosti podpoří rozvoj mikroregionu a zajistí kvalitní životní podmínky pro obyvatele sdružených obcí. V důsledku bude zajištěn rozvoj konkurenceschopnosti Mikroregionu Jesenicko.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BERNARD, Josef et al., 2010. *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 126 s. ISBN 978-80-7330-187-3.
2. BLAŽEK, Jiří a Jan UHLÍŘ, 2011. *Teorie regionálního rozvoje*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 363 s. ISBN 978-80-246-4566-7.
3. ČESKÁ TELEVIZE, 2022. *Mladí praktičtí lékaři do Jeseníku nechtějí. Město by mohlo mít problém i s pediatrií a zubaři* [online] cit. [2023-03-07]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3522522-mladi-prakticti-lekari-do-jeseniku-nechteji-mesto-mohlo-mit-problem-i-s-pediatrii-a>.
4. ČESKO, 2019. Zákon. č. 126/2019 Sb., ze dne 16. května 2019 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 53, s. 1043-1044. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
5. ČESKO, 2000. Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38, s. 1738-1764. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
6. ČESKO, 2000. Zákon č. 248/2000 Sb., ze dne 9. srpna 2000 o podpoře regionálního rozvoje. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 73, s. 3549-3554. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
7. ČESKO, 2000. Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 9. srpna 2000 o rozpočtových pravidlech územního rozpočtu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 73, s. 3557-3567. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
8. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2021. Veřejná databáze ČSÚ. In: ČSÚ [online]. Praha [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>.
9. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2021. Sčítání lidu, domů a bytů 2021. In: ČSÚ [online]. Praha [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky&&katalog=33475&&akt=3829>.
10. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2012. *Specifikace regionů* [online]. cit. [2023-02-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/specifikace_regionu.

11. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2008. *Formy spolupráce obcí* [online]. cit. [2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6326681>.
12. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2021. *Jak kraje pomáhají obcím?* [online]. cit. [2023-02-06]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6806168>.
13. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2019. *Zákon o finanční kontrole dopadne na dobrovolné svazky obcí od 1. 1. 2020* [online]. cit. [2023-02-015]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6785740>.
14. EUROPA, 2020. *Úspěchy LEADERU* [online]. cit. [2023-02-01]. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/publications/eu-rural-review-29-leader-achievements_en.
15. HUGGINS, Robert, 2014. *The Global Competitiveness of Regions*. 1st ed. New York: Routledge, 243 s. ISBN 978-04-1585-943-1.
16. JAK SE TOČÍ ODPADY, 2022. *Nejlépe třídí v Hranicích, Jeseníku, Majetíně a Lipíně* [online]. cit. [2023-03-12]. Dostupné z: <http://www.jaksetociodpady.cz/aktuality/nejlepe-tridi-v-hranicich-jeseniku-majetine-a-lipine-366.htm>.
17. JESENÍK, 2022. *V bývalé knihovně může vzniknout inovační HUB* [online]. cit. [2023-03-05]. Dostupné z: <https://jesenik.cz/cz/informace/k3355-volny-cas/2653-v-byvale-knihovne-muze-vzniknout-inovacni-hub.html>.
18. JESENÍK, 2022. *O městě Jeseník* [online]. cit. [2023-02-25]. Dostupné z: <https://jesenik.cz/cz/volny-cas-v-jeseniku/8-o-meste-jesenik.html>.
19. KITSON, Michael, Peter TYLER a Ron MARTIN, 2012. *Regional Competitiveness*. 1 st ed. New York: Routledge, 176 s. ISBN 978-0-415-39190-0.
20. KOLEKTIV VŠEM, 2015. *Konkurenční schopnost České republiky 2013-2014*. 1 vyd. Praha: Odborné nakladatelství VŠEM. 108 s. ISBN 978-80-87839-50-8.
21. KRAJSKÝ ÚŘAD OLOMOUCKÉHO KRAJE, 2021. *Zásady pro poskytování finanční podpory z rozpočtu Olomouckého kraje* [online]. cit. [2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/obecne-informace-k-poskytovani-krajkskych-dotaci-vzor-dotacniho-programu-cl-5362.html>
22. KRESL, Peter Karl a Daniele IETRI, 2016. *Smaller Cities in a World of Competitiveness*. 1 st ed. New York: Routledge, 200 s. ISBN 978-1-138-84657-9.

23. LANGENHOVE, Luk Van, 2016. *Building Regions: The Regionalization of the World Order*. 1 st ed. New York: Routledge, 198 s. ISBN 978-1138268463.
24. MAIER, Karel, 2012. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 256 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
25. MAJEROVÁ, Věra, Tomáš KOSTELECKÝ a Luděk SÝKORA, 2011. *Sociální kapitál a rozvoj regionu. Příklad Kraje Vysočina*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 224 s. ISBN 978-80-247-4093.
26. MAS JESENICKO, 2015. *Místní strategie zaměstnanosti 2014-2020* [online]. cit. [2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.masjesenicko.cz/cz/strategie-2014-2020/>.
27. MAS JESENICKO, 2021. *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Vincenze Priessnitz pro Jesenicko na období 2021-2027* [online]. cit. [2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.masjesenicko.cz/cz/strategie-2021-2027/>.
28. MAS JESENICKO, 2022. *Územní působnost* [online]. cit. [2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.masjesenicko.cz/cz/o-nas/18-uzemni-pusobnost.html>.
29. MCDONAGH, John, Birte NIENABER a Michael WOODS, 2016. *Globalization and Europe's Rural Regions*. New York: Routledge, 256 s. ISBN 978-1-4094-2791-9.
30. MIKROREGION JESENICKO, 2022. *Členské obce* [online]. cit. [2023-02-25]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/clenske%2Dobce/ms-56/p1=56>.
31. MIKROREGION JESENICKO, 2022. *O nás* [online]. cit. [2023-02-25]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/o%2Dnas/ms-51/p1=51>.
32. MIKROREGION JESENICKO, 2018. *Projekty* [online]. cit. [2023-03-20]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/projekty/ms-55/p1=55>
33. MIKROREGION JESENICKO, 2018. *Stanovy* [online]. cit. [2023-02-25]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/stanovy/ds-1001/p1=1011>.
34. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2023. *Registr poskytovatelů sociálních služeb* [online]. cit. [2023-03-05]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?pg=3&zak=&zaok=Jesen%C3%A4Dk&SUBSESSION_ID=1678351008847_2#results.

35. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2023. *5G pro 5 měst* [online]. cit. [2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/5g/home>.
36. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2022. *Abeceda fondů EU 2021-2027*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 55 s. ISBN 978-80-7538-420-1.
37. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2023. *CLLD* [online]. cit. [2023-01-30]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/clld>.
38. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2023. *DotaceEU.cz* [online]. cit. [2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu>.
39. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2023. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 +* [online]. cit. [2023-01-30]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>.
40. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. *Veřejná správa* [online]. cit. [2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dostupnost-verejne-spravy.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>.
41. NS MAS České republiky, 2023. *Místní akční skupiny* [online]. cit. [2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.mistniakeniskupiny.cz/>.
42. PALÁTKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3.
43. PALÁTKOVÁ, Monika, 2011. *Marketingový management destinací*. 1. vyd. Praha: Grada, 208 s. ISBN 978-80-247-3749-2.
44. PAVELKOVÁ, Drahomíra et al., 2009. *Klastry a jejich vliv na výkonnost firem*. 1. vyd. Praha: Grada, 272 s. ISBN 978-80-247-2689-2.
45. PAVLÍK, Marek et al., 2014. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 160 s. ISBN 978-80-247-5256-3.
46. PAVLÍK, Marek et al., 2020. *Regiony budoucnosti – spolupráce, bezpečí, efektivita*. 1. vyd. Praha: Grada, 224 s. ISBN 978-80-271-1310-1.
47. POSITIVJE, 2021. *Jesenicko má inovativní firmy* [online]. cit. [2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.positivje.cz/l/jesenicko-ma-inovativni-firmy/>.
48. PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

49. REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS, 2021. *Obce – ČR* [online]. cit. [2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>.
50. REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS, 2021. *Projekty EU* [online]. cit. [2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu?applicant=Mikroregion+Jesenicko&nuts=1188#sa>.
51. RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.
52. STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK, 2009. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
53. SVAZ MĚST A OBCÍ ČR, 2020. *Financování dobrovolných svazku obcí* [online]. cit. [2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/shared/clanky/8407/Financov%C3%A1n%C3%AD%20dobrovoln%C3%BDch%20svazk%C5%AF%20obc%C3%AD.pdf>.
54. SVAZ MĚST A OBCÍ ČR, 2019. *Národní dotační zdroje: Příležitosti a dotační možnosti pro města a obce z národních zdrojů*. [online]. cit. [2023-02-19]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/7466/narodni-dotacni-zdroje-2019-web.pdf>.
55. ŠAMALOVÁ, Kateřina a Igor TOMEŠ et al., 2018. *Řízení sociálních procesů v České republice*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 148 s. ISBN 978-80-246-4180-5.
56. ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina a Bohumil PUCHÝŘ, 2013. *Faktory působící na konkurenční schopnost regionů (Moravskoslezský kraj)* [online]. cit. [2023-02-11]. Dostupné z: http://www.conferencecm.com/podklady/history4/Prispevky/prispevek_Simackova_Puchyr_VUT.pdf.
57. TECHNICKÉ SLUŽBY JESENÍK, 2023. *Služby v odpadovém hospodářství* [online]. cit. [2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.tsje.cz/nase-sluzby/3-sluzby-v-odpadovem-hospodarstvi.html>.
58. VITURKA, Milan et al., 2010. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 232 s. ISBN 978-80-247-3638-9.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
CLLD	Community-led Local Development
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	Dobrovolný svazek obcí
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
ha	hektar
HDP	Hrubý domácí produkt
IROP	Integrovaná regionální operační program
Kč	Korun
km	kilometr
LAU	Local administrative unit
MAS	Místní akční skupina
mld.	miliard
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
SCLLD	Strategie místního rozvoje
SŠ	Střední škola
tj.	to je

TSJ Technické služby Jeseník

tzv. takzvaný

VOŠ Vyšší odborná škola

VŠ Vysoká škola

ZŠ Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Formy spolupráce obcí (Deník veřejné správy © 2008)	26
Obrázek 2 Pyramidový model regionální konkurenceschopnosti (Pavelková et al., 2009, s. 36)	35
Obrázek 3 Okres Jeseník – Mikroregiony (Mikroregion Jesenicko © 2006).....	40
Obrázek 4 Územní působnost MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko (MAS Jesenicko, © 2022)	45
Obrázek 5 Vývoj počtu obyvatel Mikroregionu Jesenicko v letech 2019-2022 (vlastní zpracování, ČSÚ © 2022).....	47
Obrázek 6 Vzdělanostní struktura členských obcí Mikroregionu Jesenicko v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ © 2021).....	49
Obrázek 7 Podíl nezaměstnaných osob 2014-2022 (vlastní zpracování, ČSÚ)	50
Obrázek 8 Podnikatelské subjekty Mikroregionu Jesenicko dle převažující činnosti k 31. 12. 2022 (vlastní zpracování, ČSÚ © 2022).....	51
Obrázek 9 Uplatnění studentů po dokončení studia (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021)	62
Obrázek 10 Zájem studentů a podnikání v blízké budoucnosti (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021).....	62

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Územní dimenze Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 + (vlastní zpracování, MMR ČR, © 2023).....	17
Tabulka 2 Vývojové etapy teorií regionálního rozvoje a regionální politiky (Blažek a Uhlíř, 2011, s. 15).....	18
Tabulka 3 Základní charakteristika sdružených obcí Mikroregionu Jesenicko (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2022).....	41
Tabulka 4 Výše členských příspěvků v Kč sdružených obcí v období 2019-2021 (vlastní zpracování, Mikroregion Jesenicko, © 2023).....	44
Tabulka 5 Příjmy a výdaje Mikroregionu Jesenicko v letech 2019-2021 (vlastní zpracování, Mikroregion Jesenicko, © 2023)	44
Tabulka 6 Vzdělanostní struktura obyvatel Mikroregionu Jesenicko, Olomouckého kraje a České republiky v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021).....	48
Tabulka 7 Ekonomická aktivita Mikroregionu Jesenicko, Olomouckého kraje a České republiky v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021).....	49
Tabulka 8 Počet podnikatelských subjekty dle právní formy Mikroregionu Jesenicko k 31. 12. 2022 (vlastní zpracování, ČSÚ © 2022).....	52
Tabulka 9 Počet školních zařízení na území Mikroregionu Jesenicko k 31. 12. 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ, © 2021).....	53
Tabulka 10 Počet sociálních zařízení na území Mikroregionu Jesenicko v roce 2021 (vlastní zpracování, ČSÚ © 2021).....	54
Tabulka 11 Technická vybavenost členských obcí Mikroregionu Jesenicko (vlastní zpracování, RISY a TSJ)	55
Tabulka 12 SWOT analýza Mikroregionu Jesenicko (vlastní zpracování)	57
Tabulka 13 Harmonogram školícího programu (vlastní zpracování).....	65
Tabulka 14 Časová analýza projektu Podnikni To! (vlastní zpracování).....	67
Tabulka 15 Finanční analýza projektu Podnikni To! (vlastní zpracování).....	68
Tabulka 16 Riziková analýza projektu Podnikni To! (vlastní zpracování)	69